

Ikt.: 1051/2023

HEGYVIDÉKI MESEVÁR ÓVODA

MESEVÁR PEDAGÓGIAI PROGRAM

2023

Hatályos a fenntartó jóváhagyásának napjától

OM: 201281

TARTALOMJEGYZÉK

A program elkészítésének törvényi háttere	4.o.
I. Bevezetés, az óvoda bemutatása	5.o.
II. Közös megállapított értékeinken alapuló gyermekkép, óvodakép, nevelési alapelvek	7.o.
III. Az óvodai nevelés célja, feladatai	9.o.
IV. Az óvodai nevelés általános feladatai	11.o.
1. Egészséges életmód alakítása	11.o.
2. Környezettudatos magatartás megalapozása	14.o.
3. Egészségfejlesztési program	16.o.
4. Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés a szocializáció a helyes magatartás kialakítása a nevelési folyamatban, a szokás-normarendszer	19.o.
V. Az óvodai élet megszervezésének elvei, gyakorlata	23.o.
- beilleszkedést segítő terv,	23.o.
- éves terv,	23.o.
- Heti terv,	23.o.
- tématerv	24.o.
- egyéb dokumentum	24.o.
- felmérések	24.o.
Heti rend	24.o.
Napi rend	25.o.
VI. Tevékenységformák az Alapprogram valamint az óvoda tervezett pedagógiai gyakorlata alapján	27.o.
1. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	27.o.
2. Játék, játékba integrált tanulás	28.o.
3. Verselés, mesélés	32.o.
4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	34.o.
5. Rajzolás, mintázás, kézimunka	36.o.
6. Mozgás	38.o.
7. Külső világ tevékeny megismerése és védelme	41.o.
8. Munka jellegű tevékenységek	46.o.
9. Kiegészítő tevékenységek	48.o.
VII./1. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, fejlesztése inklúzív nevelés, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek	49.o.
VII./2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek	50.o.
VII./3. Kiemelkedő képességű gyermekek gondozása nagycsoportban	53.o.
VIII. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére	54.o.
IX. Hagyományok, az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei	56.o.
X. A gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek, az óvodában a gyermekek biztonságát és egészségét szolgáló tevékenységek, biztonsági intézkedések és a gyermekvédelmi munka	59.o.
X/2. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	60.o.
X/3. Gyermekek egyenlőségét szolgáló intézkedések	62.o.
XI. Óvodánk kapcsolatrendszere	63.o.
XII. Ellenőrzés, értékelés	72.o.

XIII. A nevelőtestület tagjai számára ajánlott szakirodalom és egyéb forrásanyag

73.o.

Legitimáció

Függelék (Zöld Óvoda Program, Eszközjegyzék)

A PROGRAM ELKÉSZÍTÉSÉNEK TÖRVÉNYI HÁTTERE

2011.évi CXC törvény- a nemzeti köznevelésről

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet- a nevelési- oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet – az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

110/2012. (VI.4.) Korm. rendelet- a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról

- A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- A nemzetiségi óvodai nevelésének és a nemzetiségi iskolai nevelés- oktatásának irányelve

15/2013. (II.26.) EMMI rendelet- a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

229/2012.(VIII.28.) Korm. rendelet- a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

1997. évi XXXI. törvény – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

2003. évi CXXV. törvény- az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előremozdításáról

Magyarország Alaptörvénye- (2011.április 25.)

Alapító Okirat

Nevelőtestületi határozatok

AZ ÓVODA ADATAI

Elnevezése:

Hegyvidéki Mesevár Óvoda

Címe: 1125 Budapest, Diós árok 1-3.

Elérhetőség:06-1393-51-90

www.mesevarhegyvidek.hu

Az óvoda fenntartója: Budapest, Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat

Cím:1126 Budapest, Böszörményi 23-25

Az intézményvezető neve: Bátyai Éva

AZ ÓVODA NEVELÉSI PROGRAMJÁT KÉSZÍTETTE:

Az óvoda nevelőtestületével közösen:

Bátyai Éva
Varju Erika
György Mária

OM: 201281

I. BEVEZETÉS

AZ ÓVODA BEMUTATÁSA

Elhelyezkedés, adottságok, tárgyi feltételek:

A Hegyvidéki Mesevár Óvoda Budapest XII. kerületében, a Kút völgyi lejtő és Alsó svábhegyi út kereszteződésében található.

A mintegy 40 éves épületet eredetileg is óvoda céljára építették, bölcsőde is működött benne. Évtizedekig a Szent János Kórház volt a fenntartó, majd megszűnt. A felújítási munkálatok elvégzése után az 1258 m² területen 2009. szeptember 1-jétől **225 kisgyermek befogadására alkalmas** óvoda nyitotta meg kapuit. Kilenc 49,9 nm² területű csoportszoba, a hozzájuk tartozó kiszolgáló helyiségek, **tornaszoba, fejlesztő szoba,**

2 só szoba áll a gyermekek rendelkezésére. 2015. július 1-étől 2 csoport szobával bővült az intézmény, így 11 csoport 49,9 m² területű csoportszoba **275 kisgyermek befogadására alkalmas. A fenntartó kezdeményezésére 2022. szeptember 1.-től újra kilenc csoporttal várja az ideérkező gyermekeket- 225 fő befogadására alkalmas 49,9 m területű csoportszobákkal.** (csoportjaink száma függ az évenként változó aktuális gyermeklétszámtól, a fenntartó által meghozott határozat szerint)

Csoportszobáink tágasak, világosak a hozzájuk tartozó kiszolgálóhelyiségekkel együtt. Csoportszobán belül tagoljuk a játszótérket, hogy legyen módja a gyerekeknek a tanulásra, csendes elvonulásra, meseolvasásra, szerepjátásra, legyen hely körjátékozásra, mozgásra, közös tevékenykedésre. Berendezésük: a gyermekek számára elérhető magasságú játékpolicok, játszószőnyeg, szerepjátékra lehetőséget adó babakonyha és babaszoba, olvasósarok, vizuális alkotást, rajzolást egész nap lehetővé tévő alkotósarok asztalokkal, természetsarok.

A **játszóudvar** és a sportpálya mérete (gumitéglával burkolt terület) alkalmas valamennyi csoport mozgásigényének kielégítésére, környezetbarát anyagból készültek. Mászókák, csúszdák, homokozók biztosítják a gyermekek számára szabadlevegőn történő mozgás lehetőségét. Kisebb kerti munkák végzésére is megfelelő hely áll rendelkezésre. Óvodakert-magas ágyás teszi lehetővé gyermekeink számára, hogy közvetlen tapasztalással sajátítsák el a kertészkedés fortélyait, emellett megtanulják a közösségi élet velejáróit- együttműködés, felelősségvállalás stb.

A 70 nm-es tornaszoba a mozgás,-mindennapos mozgás helyszíne.

A csoportokban 3 éves kortól az iskolába lépésig fogadjuk a gyermekeket. Programunkat ennek megfelelően állítjuk össze. Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermekek **környezettudatos magatartásának** kialakulását és a mindennapi tevékenység rendszerünk része a környezettel kapcsolatos értékek felismertetése és azok megóvásának hangsúlyozása.

Programunkban az **egészséges életmód** fontos eleme az egészséges táplálkozási szokások kialakítása valamint a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása a mindennapi mozgásos tevékenységek által.

- **Játék:** Az óvodai nevelés folyamatában a szabad játék a nevelési célok elérésének legfőbb eszköze, ezért útkeresésünk, fejlesztő módszertani tevékenységünk elsősorban erre alapoz. Az alapvető szokások megteremtésével olyan érzelmi biztonság kialakítására törekszünk, amelyben a játék, mint az óvodás gyermek elsődleges tevékenysége kap fő szerepet. A gyermek játékát értő szeretettel figyelve kísérjük végig azt az utat, amit megtett, s azt, amit még meg kell tennie. A munkánk során arra törekszünk, hogy a közös játék és a jól kiválasztott játékszerek nevelésünk legfontosabb közvetítő eszközévé váljanak.

Személyi feltételek

Csoportonként két **szakképzett óvodapedagógus**, 1 **dajka**, dolgozik.

Az **óvodaigazgatói** feladatokat függetlenített óvodaigazgató látja el.

Az óvónők heti váltásban dolgoznak.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését **gyógypedagógus** végzettségű **fejlesztőpedagógus** és **óvodapszichológus** főállásban, logopédus utazó pedagógusként végzi.

A táplálékallergiás gyermekek helyes táplálkozását **dietetikus** felügyeli.

Az ügyviteli feladatok ellátásáért **óvodatitkár** felelős.

Az óvodában **pedagógiai asszisztens**, **konyhai dolgozó**, **takarító**, **kertész** látja el az egyéb feladatokat.

		Munkakör		
		óvodapedagógus	fejlesztő pedagógus	óvodapszichológus
Szakképzettség (iskolai végzettség: főiskola 21 fő, szakvizsga 4 fő)	óvodapedagógus	18 fő		
	gyógypedagógus		1 fő	
	óvodapszichológus			1 fő
	Ebből:			
	szakvizsgázott pedagógus közoktatási vezető	5 fő		
	szakvizsgázott pedagógus óvodai szakértő területen	1 fő		
	konduktor specializáció	2 fő		
	fejlesztő pedagógus		1 fő	
	óvodapszichológus			1 fő

		Munkakör	
		Dajka	Pedagógiai asszisztens
Iskolai végzettség, szakképzettség	8 általános	3 fő	
	érettségi	6 fő	2 fő
	Ebből:		
	dajka szakképesítés	7 fő	1 fő
	pedagógiai asszisztens szakképesítés		2 fő

II. KÖZÖSEN MEGÁLLAPÍTOTT ÉRTÉKEINKEN ALAPULÓ GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP, NEVELÉSI ALAPELVEK

A nevelőtestület korszerű tudással, pozitív értékrenddel rendelkező, gyermekszerető, munkáját hivatásnak tekintő, megértő, véleményét bátran vállaló, a magyar nemzeti kultúra iránt elkötelezett, hazáját szerető, problémás helyzetekben nyugodt, megértő, megoldást kereső emberi magatartást tanúsító, nyitott a gyermekek érdekeit szolgáló új pedagógiai eljárások iránt, a szép esztétikai környezet iránt igényes, a családokkal együttműködő közösség.

Alapelveinket, céljainkat, feladatainkat ennek szellemében határozzuk meg.

Az óvoda a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel.

- Az óvodai nevelés az első intézményes keretek között végzett, célirányos nevelés, mely kiterjed a gyermek óvására, védelmére, szocializálására, személyiségének fejlesztésére. Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel”
- Olyan gyermek nevelése, aki **érzelmileg nyitott, érdeklődő, elfogadó**, társaival és környezetével képes együttműködni.
- Az egyszeri és megismételhetetlen gyermeki személyiség szabad kibontakoztatása egyéni ütemeltolódásokkal és természetes szükségleteikkel összhangban a kéz-, nyelv-, fantázia segítségével a mozgásos-manuális, művészeti területeken keresztül valósul meg.
- A **család, mint teremtmény- és meghatározó erő elfogadásával**, nevelési elveinek tiszteletben tartása mellett és segítségével, esetenként hátránycsökkentő szerepben végezzük nevelő munkánkat.
- A gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást és nevelést. Olyan körülmények közt fejlődhessen, mely igazodik egyéni szükségleteihez. Ezért **olyan légkört és feltételeket teremtünk, hogy az a gyermek is eredményesen fejlődjön, aki valamilyen okból lemaradt társaitól, korosztályától, valamiben kiemelkedőbb, mint társai**, illetve más kulturális közegeből érkezett. Az óvoda nevelőtestülete ehhez teremti meg a feltételeket, a befogadó környezetet biztosítja, és ennek figyelembevételével dolgozik.
- Óvodánkban olyan szeretetteljes, derűs légkörben várjuk a gyerekeket, amelyben harmonikus fejlődésük biztosított, **nyitott és rugalmas rendszerben** fejlődhet, mely igazodik egyéni szükségleteihez.
- **Biztosítjuk a feltételeit az alkotó részvételnek a játékban, tanulásban.**
- A magyar nemzeti és kulturális értékekre alapozva, értékeink közvetítésére **helyezett hangsúly** lehetővé teszi, hogy a gyermekek betekinthesse a múlt hagyományaiba.
- Valljuk, hogy a valódi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg.
- Mindezek mellett ugyanilyen **fontosnak tartjuk az egészség megővését, a sport megszerettetését, az edzettség fokozását.** A mindennapos testnevelés, a és a kerületi sportrendezvényeken való részvétel is biztosítéka ennek. Ennek érdekében az alábbiakat emeljük ki:

- Az óvodai nevelés folyamatában a **szabad játék** a nevelési célok elérésének legfőbb eszköze, ezért útkeresésünk, fejlesztő módszertani tevékenységünk elsősorban erre alapoz. Az **alapvető szokások megteremtésével olyan érzelmi biztonság kialakítására** törekszünk, amelyben a **játék, mint az óvodás gyermek elsődleges tevékenysége kap fő szerepet**. A gyermek játékát értő szeretettel figyelve kísérjük végig azt az utat, amit megtett, s azt, amit még meg kell tennie. A munkánk során arra törekszünk, hogy a közös játék és a jól kiválasztott játékszerek nevelésünk legfontosabb közvetítő eszközévé váljanak.
- **Kiemelten kezeljük az egészséges életmódra nevelést, az óvodás gyermekek testi-lelki gondozását, amelyben a mozgásfejlesztést, mint a gyermeki lét egyik feltételét vesszük figyelembe.** Törekszünk az **egészséges táplálkozás** elősegítésére, a táplálékallergiások megfelelő ellátására.
- Tudjuk, hogy az óvodáskor a legalkalmasabb az alapvető szokások megalapozására, éppen ezért nagyobb **hangsúlyt kap a környezetvédelem, a környezettudatos nevelés fontossága, környezettudatos magatartás megalapozása.**
- **Mindennek az alapja az anyanyelvi nevelés,** mely lehetővé teszi az együttműködést, a közös tevékenységeket a társakkal, felnőttekkel.

A változó társadalom, a szükségletek folyamatosan megújuló pedagógiai eljárásokat kívánnak.

Ezért az alábbiakat tartjuk kiemelten fontosnak:

- Önállóság, öntevékenység.
- Alkotó részvétel a játékban, tanulásban.
- Nyitottság, kreativitás.
- Tolerancia, empátia.
- Önfogadás, önértékelés képessége.
- Fegyelmezett, kitartó cselekvés.
- Gondolkodás, problémamegoldás előtérbe állítása.
- Együttműködési-, segítőkészség.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA, FELADATAI

Célok

- *Célunk az, hogy olyan nevelési feladatokat, tevékenységeket tervezünk, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítését, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez.*
- A nevelés-, oktatás folyamatában nagy szerepet tulajdonítunk a családnak, ezért céljainkat a **családokkal együttműködve**, közösen kívánjuk megvalósítani.
- **A játék és az alkotótevékenységek** során alapkészségeik, kéz ügyesséjük, megfigyelőképességük, figyelmük, esztétikai ízlésük fejlesztése.
- **Egészséges, és az egészség megővésére törekvő, szellemileg érett, érdeklődő, fogékony, nagy tudásvágyú, gazdag ismeretanyaggal rendelkező, kiegyensúlyozott személyiségű gyermekek nevelése.**
- **A gyermeknek minél több élményhez juttatása** és természetes kíváncsiságának kielégítése, a legfőbb tevékenységen, a játékon keresztül.
- **A magyar nyelv, a helyes beszéd megtanítása.**
- A sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges **testi, szociális és pszichés érettség kialakítása.**
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek differenciált és egyéni fejlesztése.

Feladatok

- Az óvodapedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, az óvodában a gyermekek Óvodai nevelés országos alapprogramja szerinti nevelése.
- **A gyermekek harmonikus légkörben történő fejlesztése az általános ismeretanyagot kiegészítve, a játék, az alkotó tevékenységek, a helyes beszéd, a mozgás, a sport eszközzrendszerével.**
- Nevelési céljaink és az abból adódó feladatok feltételrendszerének a megteremtése.
- A gyermekben rejlő lehetőségek kibontakozásának elősegítése.
- Az óvodai élet által kialakított **szokás- és normarendszer, megfelelő viselkedésforma** megkönnyíti eligazodásukat a világban, ezek folyamatos alakítása.
- Készségek, jártasságok alapozása, amelyek képessé teszik az együttélésre, a közösségben való együttműködésre, felkészítik az iskolai életmód elfogadására.
- Ismeretet tapasztaltatás útján adunk át, megteremtve a lehetőséget arra, hogy a játékon, művészeteken, alkotó munkán, saját tapasztalaton keresztül szerezhesse meg a gyermek azokat az ismereteket, mely megnyitja, és ébren tartja benne a vágyat a még több megismerésre, a tanulás örömeinek átélésére.
- **Érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése, a gyermek testi-, lelki-, értelmi szükségleteinek kielégítése.**
- **Kreatív tevékenységek során alapkészségeik, kéz ügyesséjük, megfigyelőképességük, figyelmük, esztétikai ízlésük fejlesztése, alkotókészség fejlesztése**
- **Aktivitás, kíváncsiság felkeltése és ébrentartása.**

- **Közös munkálkodásra nevelés.**
- **A mindennapos mozgás,**
- **A napi folyamatokban a kötöttség és a kötetlenség összhangjának megteremtése.**
- **A család nevelésének folytatása, segítése, kiteljesítése.**

A pedagógiai munkát segítők eredményesen segítik az óvodapedagógusok által irányított nevelési tevékenységeket.

IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

IV/1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Az óvodapedagógus feladatai

Az egészséges életmód kialakításának érdekében igyekszünk megismerni a családok ez irányú szokásait, igényét. Munkánk eredményessége érdekében a családokkal szorosan együttműködve, megteremtjük a megfelelő feltételeket, a meglévőket használjuk.

- Egészségesen élő, az egészség megőrzésére törekvő gyermekek nevelése.
- Helyes tisztálkodási szokások kialakítása (tisztálkodás, WC- használat, kézmosás, törülközés, fésülködés, fogmosás helyes rendszeres végzésére nevelés).
- Helyes és rendszeres életvitel kialakítása, megfelelő napirend.
- Rendszeres mozgásra való igény kialakítása.
- Az évszakoknak megfelelő öltözködési szokások kialakítása.
- A testi-, lelki egészség harmóniájának megteremtése.
- Megfelelő szakemberek bevonása a prevenció és korrekció testi-, lelki nevelési feladatok ellátására.
- Az óvoda lehetőségeinek maximális igénybevétele, egészségmegőrző szokások megalapozása. Só szoba használata, a napirend szerint.
- Helyes táplálkozási szokások kialakítása, **különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telített zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése.**
- Kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek, egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra.
- Táplálékallergiás gyermekek étkeztetése, dietetikus szakember segítségével.
- A gyermek egészségének edzése.
- A szervezet állóképességének növelése sok mozgás lehetőségének biztosításával, a szabadban való időtöltéssel, kirándulásokkal.
- A testápolás szokásainak kialakítása.
- Alvás- és pihenés szükségletének kielégítése.
- A helyes testtartás elsajátíttatása.
- A gyermek egészségének védelme.
- A kulturált étkezési szabályok elsajátíttatása.
- A gyermek testi szükségleteinek kielégítése (pl. igény szerinti folyadék biztosítása)
- Mozgásigény kielégítése
- Rendszeres testedzés, **a természetes mozgásformák gyakorlásához a feltételek megteremtése.**
- A gyermekek fejlődéséhez **egészséges környezet biztosítása** fontos számunkra. Óvodánk helységeinek kialakítása a gyermekek egészséges életmódját szolgálja.
- A csoportsobák és az egyéb foglalkoztató helyiségek esztétikus, nyugtató hatású díszítése adja a megfelelő környezetet a harmonikus személyiségfejlesztéshez.
- Az óvodánk udvarán minden gyermek biztonságosan használhatja a mozgásfejlesztő játékokat.
- A gyermekek szabadtéri tevékenységei alatt is mindig gondoskodunk megfelelő mennyiségű ivóvízről.
- Az óvoda helyiségein tükröződik az óvodapedagógusok és dajkák esztétikai kultúrája. Ízléses, természetes anyagokból készült díszekkel történik a helyiségek dekorálása.

- A csoportszobák belső terét úgy alakítjuk ki, hogy a különböző tevékenységeknek legyen állandó helye, úgynevezett „kuckókat” képeztünk, melyek lehetőséget adnak a mikro-csoportos elmélyült játékokra és változatos tevékenységekre.

A pedagógiai munkát segítők támogató magatartásával, a gyermek életkori és egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodva járul hozzá a gondozási teendők ellátásához.

Törekszünk arra, hogy a gyermek:

- Tisztelje környezetét.
- Jelezze fizikai szükségleteit.
- Önállóan tudja kiszolgálni magát.
- Egészségre káros és negatív pszichikai hatások ne ériék.

Óvodáskor végére az alábbi fejlettségi szintet kívánjuk elérni

Tisztálkodás:

- Önállóan és megfelelően használják az eszközöket. Figyelmeztetés nélkül igényeljük azokat, amikor szükségük van rá (pl. zsebkendőt, fésűt, tisztálkodó szereket stb.).

Étkezés

- Kulturáltan viselkedjenek, helyesen használják az evőeszközöket.
- Önállóan szedjenek ételt, öntsék a folyadékot, szükség esetén kenjék a kenyeret.
- Ételek elkészítésében segítsenek (pl. befőzés a csoportban, vendégváró sütemény elkészítése stb.).

Mozgás

- Legyen igényük a rendszeres, kiadós mozgásra.
- Váljanak edzetté, ne betegeskedjenek.
- Mozgásuk legyen összerendezett, finom-motorikájuk fejlett.
- A szabad mozgás lehetőségével éljenek.
- A mindennapos testnevelés, a testnevelési foglalkozások, gyógytestnevelés során biztosítjuk mindennek a feltételeit.

Önkiszolgálás

- Önkiszolgálás természetes legyen számukra.
- Új tevékenységnél bátran kérjenek társaiktól vagy a felnőttől segítséget.
- Ügyeljenek környezetük rendjére.
- Az eszközöket, melyekkel a nap folyamán tevékenykednek, rendeltetésszerűen használják.

Öltözködés

- Önállóan öltözzenek, ha fáznak vagy melegük van, önállóan segítsenek magukon.
- Tartsák rendben személyes holmijukat és a környezetüket.

Pihenés

- Pihenés előtt önállóan öltözzenek át, a levetett ruhájukat, cipőjüket tegyék az erre kijelölt helyre. Figyeljenek a ruha esztétikus elhelyezésére.
- Türelemesen, csendben fekvé hallgassák végig a mesét, az altatódalt (választott alvókájukkal).
- A betakargatás, simogatás után már nyugodtan, csendben pihenjenek, így nem zavarják alvó társaikat.

- Ébresztő után önállóan öltözzenek át, és figyeljenek az esztétikus ágyazásra.

Egészséges életritmus kialakítása

- Legyen igényük rá
- Napirend a főbb pontokon legyen biztonságot nyújtó, állandó.
- A nap folyamán megközelítőleg ugyanabban az időben étkezzenek.
- Az óvodai pihenő idő alatt kapcsolódjanak ki, este időben feküdjenek le.
- Tartsák rendben személyes holmijukat és a környezetüket.
- Vigyázzanak a környezet értékeire.

A pszichohigiénés nevelés feladatai

A pszichohigiénés nevelés (lelki egészségvédelem) a lelki egészség fenntartásához és fejlesztéséhez szükséges készségek és képességek fejlesztését jelenti.

Főbb területei közé soroljuk az egészséges napirend gyakorlását, készséggé alakítását, a hibás viselkedési módok kezelését (leszerelését), a stresszhatások kompenzációját, a magatartások érzelmi vezérlésére való készséget, a gyermekektől érkező segítségkérések, az ún. „segélykiáltások” megértését és megoldását.

A lelki egészség fejlesztésének főbb feladatai:

- ✓ a társas-társadalmi beilleszkedés (integráció) megvalósítása
- ✓ a normatartás (adaptáció) elsajátítása
- ✓ a tevékenység önellenőrzésének gyakorlása.

A beilleszkedési képesség gyakorlása

A mindennapos óvodai nevelési gyakorlat kiemelt feladata a gyermekek beilleszkedési képességének (a csoportba történő integrációjának) elősegítése.

A beilleszkedési képesség megvalósítása az alábbi személyiségfejlesztő tevékenységeket (akciókat) kívánja az óvodai csoportok életében (mindennapos nevelési programjában):

- ✓ a társkapcsolatok erősítése
- ✓ az együttműködés fokozása személyesen, illetve csoportos tevékenység során;
- ✓ a másik személy ismerése, elfogadása, kedvező társalgási kapcsolat.

Az alkalmazkodóképesség fejlesztése

Az egészség tiszta, harmonikus környezetet igényel, amelyben a fizikai, pszichikus, szociális és esztétikai tényezők egyensúlyt tartanak. Az egyednek az életben maradáshoz a környezet tényezőihez alkalmazkodnia szükséges. Az alkalmazkodás (adaptáció) valamely tárgyhoz, állapothoz való hasonulást, „hozzáilleszkedést”, aktív elfogadást, beállítódást jelent, illetve tartalmaz.

Az alkalmazkodás az egészségfejlesztésben a szociális-kulturális normák és formák iránti elvárásokhoz a harmonikus személyközi kapcsolatok és önmegvalósítás képességét és készségét fejti ki.

Napjaink globalizációs környezete nagyfokú alkalmazkodóképességeket igényel a jövő polgáraitól: egészségvédő, balesetmegelőző, szabályt követő készséges magatartás;

- ✓ a változó természeti és kulturális feltételekhez alkalmazkodó viselkedés;

- ✓ udvarias (segítő) viselkedés;
- ✓ napirend, együttműködési program elfogadása és sikerében való részvétel;

Önismeret és önellenőrzés

Az egészség mint folyamat a következő visszatekintő, önellenőrző és korrigáló pszichikus képességeket igényli az óvodáskorban: – véleményalkotás a saját egészségvédő magatartásról (önmegvalósítás értékelése);

- ✓ az életvédelmi és baleset-megelőzési magatartás tudnivalóinak ismerete, rizikóhelyzetek elkerülése;
- ✓ a saját aktuális életmód értékelő áttekintése, korrekciójának megtervezése, (táplálkozás, mozgás, szabadidő önellenőrzése);
- ✓ más személyekkel való kapcsolat önelemzése (családban, óvodában, más csoportokban);
- ✓ a meglevő testi-lelki szükségletek kommunikációjának és interakciós módszereinek (pl. a testbeszédnek) elemzése, korrekciója;
- ✓ rendszeres egészségi ellenőrző vizsgálatok elvégzésének és a gondozás-ápolás módjainak elfogadása.

IV.2. KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁS MEGALAPOZÁSA

A fenntarthatóság a jelen szükségleteit a nélkül kielégíteni, hogy a jövő szükségleteit ne csorbítsuk. Fontos a gondolkodásmód az életmód, a szokásrendszer helyes alakítása, a természet szeretetére nevelés, és az elődeink általi társadalmi értékek megóvására törekvés.

A fenntarthatóság pedagógiájának fontos értékei:

- az élet tisztelete
- a hagyomány őrzése – átmentése a jövőbe

mindezeket a család hatékony és folyamatos bevonásával, élethosszig tartó folyamattal és **holisztikus** szemlélettel tudjuk a leghatásosabban elérni.

A környezettudatos magatartáson belül a fenntarthatóság fontos értékeit szem előtt tartva, minden óvodai dolgozó elsődleges feladata a helyes mintaadás, ezáltal gyermekeinket a környezetre figyelő modell követésére ösztönözzük.

„Földünk az egész emberiség közbirtoka”

Létjogosultsága van intézményünkben a gyermekek gondolkodásbeli, felfogásbeli megalapozásának, és rajtuk keresztül a szülői szemléletmód alakításának.

Környezet:

- A világ azon része, amelyben élünk és tevékenykedünk
- A Föld élőlények által benépesített területei: föld, víz, levegő

Cél:

Olyan szokások, viselkedési formák megalapozása, olyan képességek és készségek tudatos fejlesztése, amelyek elősegítik a természetes és az ember által épített, létrehozott környezettel-pontosabban az ott lévő értékekkel- való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrendszer a természet-, és a környezetbarát magatartás alapjainak megteremtése

- A társadalmi igények változásához igazodó, a gyermek életkorának megfelelő természeti-, emberi-, és tárgyi környezetből szerzett tapasztalatok, melynek birtokában biztonságosan eligazodik az őt körülvevő világban.
- Környezettudatos, környezetre figyelő magatartásformák és szokások kialakítása, amely magába foglalja a szűkebb és tágabb környezet, kulturális és természeti értékek megismertetését, megszerettetését és annak megóvására való nevelést.
- Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, melyek a környezettel való harmonikus együttéléshez szükségesek és a családok környezettudatos életviteléhez hozzájárulnak.
- A természetet, az épített és társadalmi környezetet, az embert tisztelő szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása

Megvalósulás területei:

- A természet és benne az emberi társadalom harmóniájának megőrzése, fenntartása
- Szűkebb és tágabb környezet megismerése, megbecsülése, alakítása, megóvása
- Környezettudatos gondolkodás és magatartás megalapozása tevékenységekbe ágyazottan
- Holisztikus szemlélet kialakítása
- Növény és állatvilág tisztelete, védelme, gondozása (Madár Barát Óvoda)
- Természethez, emberi alkotáshoz való pozitív viszony kialakítása
- Biztonságos, kulturált, esztétikus környezet iránti igény alakítása, (szelektív hulladékgyűjtés)

Az óvodapedagógus feladatai:

A környezettudatos magatartás kialakításának fő színtere a külső világ tevékeny megismerése és védelme, mint tevékenységi forma.

Valamennyi tevékenységi területre kiterjed, azokkal kölcsönhatásban van. Komplex tapasztalatszerzés, mely egységben mutatja, érzékelteti azt, ami a valóságban is egységesen érzékelhető.

- A környezet tisztántartására, a környezet rendjének óvására való igény kialakítása, modellkövető magatartás tanúsítása.
- *Modellkövető magatartás az energia- és víztakarékosságra:* víz védelme, víz fontossága, víz világnapjának megünneplése változatos tevékenységekkel (március 22.) A víz tudatos használata a minden napokban, mosdózás, folyadékfogyasztás stb.
- Az óvodai életritmus és a családi életmód közelítésére való törekvés.
- Egészséges, tiszta környezet biztosítása.
- *Környezetünk tisztántartásának megőrzése, óvása:* Föld védelme szelektív hulladékgyűjtés megvalósításával
- *Környezetünk élőlényeinek tiszteletben tartása, óvása:* Állatvédelem- a közvetlen környezetünkben előforduló állatok védelme, megszerettetése. Növények védelme- óvodánkban előforduló fák bokrok részeinek óvása, védelme. Növények elhullajtott részeinek, természet kincseinek keresése, felhasználása

IV.3. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

Az egészségfejlesztés az a folyamat, amely módot ad az embereknek, közösségeknek egészségük fokozott kézben tartására és tökéletesítésére. Két tevékenységi szintet foglal magába, egészségnevelés és mindazon környezeti tevékenységek, amelyek támogatják az egészséges élet feltételeit.

Célunk:

- A gyermekek egészséges életmódra nevelése
- Az egészséges életmód iránti igény kialakítása
- Helyes tisztálkodási és táplálkozási szokások kialakítása
- Környezettudatos viselkedés megalapozása
- Testi fejlődésük elősegítése
- Minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jólétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő egészségfejlesztő tevékenységekben.
- A gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változásának előidézése
- Az egészség megtartására, megerősítésére történő felkészítés
- A gyermek fejlődése, alkalmazkodása a környezethez, valamint az onnan érkező káros hatásokhoz. Ennek ellensúlyozásaként pozitív hatások gyakorlása a személyiségüket érő változásokra.

Feladatok:

- A gyermek gondozása, testi szükségletük mozgás igényük kielégítése
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- A gyermek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása
- A környezet védelméhez kapcsolódó szokások kialakítása
- Az egészséges életmód, betegség megelőzés és egészség megőrzés szokásainak megalapozása

A teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, beilleszthető az intézményünkben megvalósuló átfogó prevenciós programba, nevelési tanácsok szervezés, szülői értekezletek témájaként, mely lehetőséget ad arra, hogy a szülőket képessé tegyük az egészségesebb életmód követésére. A gyermekeken keresztül az egészségesebb szülői szemléletmód alakítása.

Egészségfejlesztés területei:

- Egészséges táplálkozás
- Minden napos testnevelés, mozgás
- A testi és lelki mentális egészség
- Bántalmazás, erőszak megelőzése
- Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás
- Személyi és környezeti higiéné

Egészséges táplálkozás:

A felnőttkori szokásokat, a gyermekkori minták és hatások határozzák meg. Ezért különösen fontos a nevelő hatású, az otthoni esetlegesen nem megfelelő táplálkozási szokásokat is ellensúlyozó, az életkori szükségleteket kielégítő étkeztetés.

Fontos a gyermeket a korszerű egészséges táplálkozás elfogadásában megerősíteni.

- A gyermekek táplálkozási, étkezési szokásainak megismerése. Elfogadjuk a kezdeti étvágytalanságot, válogatást, majd később ösztönözzük.
- Helyes étkezési szokások kialakítása lehetőleg folyamatos megvalósítással
- Ismerkedés új ízekkel, reformételek kóstolása
- Biztosítjuk a táplálék érzékeny gyermekek diétáját
- Folyadékbevitel folyamatos biztosítása
- Friss zöldségek gyümölcsök beiktatása a napi étkezésbe
- Szülők adományaiból zöldség és gyümölcsfogyasztás napi szinten
- „Bionap” heti egyszer zöldség gyümölcs fogyasztása változatos formában (turmix, frissen facsart gyümölcslé, zöldségsaláta, gyümölcssaláta, gyógyteák, gyümölcs és zöldséggel készített egészséges sütemények, sült zöldségek gyümölcsök készítése)
- A piacon gyakorlati tapasztalatok gyűjtése, helyszíni foglalkozások

Mindennapos testnevelés, mozgás:

A gyermek mozgásigényének kielégítésével, az egészséges és biztonságos környezet megteremtésével, a harmonikus összerendezett mozgásának fejlődéséhez, fejlesztéshez adunk lehetőséget.

- Mindennapos szabad mozgástevékenységek naponta meghatározott időben szabályozzák a gyermekek mozgás gyakorlását.
- A testi képességek fejlesztése, állóképesség, fizikai erőnlét (kirándulások, séták, kocogás, futás)
- Két hetes intenzív úszás
- Fejlesztőjátékok a szabadban (szenzitív játékok)
- Mozgásos-; versenyjátékok az egészséghez sportnapján
- Prevenciós célzattal tartásjavító torna, gyógytornász szakember bevonásával
- Az egészség pedagógiai cél a testedzés mellett a mozgás megszerettetése, a közös mozgás által kiváltott öröm átélése

A testi és lelki mentális egészség:

A megelőző (preventív) funciók kialakítása a gyermekek pszichés sérüléseinek megelőzésére, az érzelmi és akarati működés gyakorlása, edzése.

Az óvodáskor az intenzív érzelmek időszaka, fontos feladat a lelki problémák elkerülése miatt észrevenni az esetlegesen fellépő szorongást, az önbecsülés hiányát a konfliktusok kialakulását vagy kerülését, negatív énkép meglétét.

A gyermek lelki fejlődésének fontos része a szocializációs érettség megléte. A testi és lelki erőszakkal szemben védelmet nyújtunk.

- A gyermek testi és lelki szükségleteinek feltárása (óvodába kerüléskor Anamnézis felvétele)
- Testi szükségletek kielégítése

- A természetes testközelség megléte, ringató-,ölbéli játékok (őszinte viselkedéssel, tapintattal , elfogadással,megértéssel testi kontaktus megteremtése (simogatás, ölelés, ringatás, lovagoltató höccögtetés)
- Tapintatos szeretetteljes bánásmód, rugalmasan kezelt szokásrendszer
- Szülőkkel való partneri, jóemberi kapcsolat kialakítása
- Az óvodapedagógus lelki- vezetési képessége (mentál-higiénés edzés)
- A gyermekeket érő stresszes (stresszorok) felismerése (természeti tényezők, tárgyi tényezők, társas, társadalmi környezeti tényezők)
- A gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetése

Bántalmazás, erőszak megelőzése:

A bántalmazás folyamatos és rendszeres bántást jelent, melynek jelei a gyermek viselkedésében és egészségében is megmutatkoznak.

A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai,-és vagy érzelmi, rossz bánásmód, a szexuális visszaélés,az elhanyagolás vagy hanyagbánásmód minden formáját.

- a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzése, feltárása, megszüntetése

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás:

Az óvodai elsősegélynyújtás legfontosabb eleme a balesetek megelőzése. Fontos,hogy a gyermekek rájöjjenek,hogy a balesetek egy kis odafigyeléssel és óvatossággal elkerülhetők.

- Balesetbiztonságos óvodai környezet kialakítása, fenntartása. Veszélyforrásokra figyelemfelhívás (a gyermekek megismertetése a biztonságos játékhasználattal)
- Az eszközhasználat megtanítása (olló, kés, villa, kerti szerszámok stb. használatának gyakorlása)
- Az utcai, közúti balesetek megelőzése (közlekedési szabályok megtanítása, gyakorlati alkalmazása séták, kirándulások során); közlekedésrendészeti szakember segítségének igénybevétele; közlekedési tanpálya az udvaron; alkalmanként tornateremben)
- Otthoni veszélyhelyzetek megismertetése (házimunkák, növények, állatok gondozása, ételkészítés stb. témakörökben)
- Alapvető elsősegély-nyújtási ismeretek, fogások elsajátítása
- Baleset-megelőzési ismeretek átadása (közlekedési balesetek, mérgezések, fulladás veszélyei, égési sérülések, áramütés és esés)
- Együttműködés az egészségügyi szolgálattal (védőnő, orvos, fogorvos)
- Az óvodapedagógus példamutató magatartása az egészséget védő-óvó életmódra

Személyi és környezeti higiéné:

A személyi higiéné az egyénre vonatkoztatott, életkori sajátosságoknak megfelelő helyes egészségügyi szokások összessége. Az egészség fő feltétele a tisztaság, amely alatt a testünk, környezetünk, ruházatunk tisztaságát értjük.

- A gyermekek testápolással kapcsolatos teendőinek feltérképezése, szokássá fejlesztése

- Testi higiéné, testápolás, tisztaság igényük kialakítása, személyi higiéné- „testvédelem” (nyári fényvédelem, naptej)
- környezet higiéné, környezettudatos magatartás kialakítása „Ne szemetelj!”(szelektív hulladékgyűjtés, környezet tisztaságának és rendjének megtartására nevelés, környezetvédelem)
- Védőnői kapcsolatrendszer folyamatos működtetése
- Ismerkedés az orvos, fogorvos gyógyító munkájával
- **Egészségét** megszervezése, lebonyolítása

IV/4. AZ ÉRZELMI-, ERKÖLCSI-, ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS, A SZOCIALIZÁCIÓ, A HELYES MAGATARTÁS KIALAKÍTÁSA A NEVELÉSI FOLYAMATBAN. A SZOKÁS-ÉS NORMARENDszer

- Az óvodáskorú gyermek magatartását érzelmei befolyásolják. Ezért fontos, hogy a vele kapcsolatba kerülő gyermekekkel és felnőttekkel pozitív, kedvező élmények érjék.
- Jelentős hatással van a gyermekekre az őket körülvevő szűkebb és tágabb környezet is, azok a hatások, amelyek nap - mint nap érik (a családban történő események, az információ áradat, televízió stb.), a nemzeti identitástudat a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldre és családra való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- A minket körülvevő társadalmi környezetben a gyermek meg kell, hogy találja helyét. Ezért mindennapi beszélgetéseink során szó kerül élményeikről, tapasztalataikról, véleményüket meghallgatjuk és igyekszünk a helyes cselekvés irányába terelni a gyermekeket.
- A legtöbb gyermek 3 éves korában kerül először közösségbe. Meghatározó az otthoni környezet, ami addigi élete során kizárólagos volt. Itt alakultak szokásai, viselkedése. Arra kérjük a szülőket, gyermekükkel együtt jöjjenek beiratkozni, így a kisgyermek láthatja az óvodát, ismerkedhet óvónőjével, a környezettel, a hangulattal.
- A gyermek életében a következő nagy fordulópont beilleszkedés segítségével ideje. A szülővel egyeztetve a gyermek számára a legmegfelelőbb formát találjuk meg.
- Ajánljuk, hogy gyermekükkel együtt maradjanak az óvodában az első kritikus időkben. Ennek során megismerheti az anya és az apa a napi folyamatokat, a szokásokat, gyermekükkel együtt játszhatnak, bevezethetik őt az óvodai életbe. Így mindannyian érezhetik az óvoda biztonságos légkörét, a szokás és normarendszert, a közvetített értékrendet. Ez az időszak alapozza meg a szülők és az óvoda közti jó együttműködést.
- Meghatározó tény, hogy a gyermek milyen nevelést kapott otthon. A jól rögzített, pozitív szokások és viselkedési formák nemcsak az óvónő, a gyermek számára is megkönnyítik a csoportban való jó együttműködést.
- Az elsődleges cél természetesen az, hogy a felnőttekben a gyermek megbízzon, jó kapcsolat alakuljon ki köztük. Az óvónő és a dajka tehát példa- és modellértékű kell, hogy legyen. Ők szervezik a csoportot, a mindennapokat és ők alakítják ki a megfelelő viselkedéskultúrát, magatartásformákat, a megfelelő pozitív mintákat, értékeket mutatják meg.

- Ehhez sokféle és élmény gazdag, színes helyzetet kell teremtenünk, hogy a megalapozott szokás-és normarendszert a gyermek a körülötte lévő szűkebb- és tágabb környezetben az emberi érintkezés alapvető szabályait elsajátíthassa.
- Ezért egységes követelmények helyett egyénre vagy csoportra vonatkozó elvárásokat állítunk.
- Célunk, hogy váljék a gyermek igényévé a társaival való együttműködés, ugyanakkor, ha arra szüksége van, egyedül tevékenykedhessen. Ilyenkor azonban a többiek tartsák tiszteletben ebbéli szándékát.
- Természetesen törekvéseink kezdetén csak akkor érhetünk célt, ha a gyermek megfelelő én tudattal rendelkezik.

A megfelelő közösségi viselkedésnek, a helyes magatartás kialakulásának a szokás-és normarendszer az alapja

Ahhoz, hogy a mindennapok során a megfelelő és elegendő tevékenységformát ne csak felkínálni, hanem működtetni és megvalósítani is tudjuk, s mindez nyugodt légkörben történjen, a szokás-normarendszer az alapja.

A gyermek csak akkor érzi magát biztonságban, ha a megadott feltételek mellett tudja hol a határ, amit nem érdemes túllépni. Mégpedig azért nem, mert akkor saját biztonságérzete is borul, s kellemetlen társai számára is.

Ezáltal szabad mozgástere is van, mely az egyéni kibontakozást és a közösségi léttel járó jó érzés lehetőségét teremti meg.

Mindehhez azonban megfelelő korlátokra van szükség, melyek a jól kialakított, bevezetett és rögzült szokás-normarendszerben öltenek testet.

- Tudja, hogy melyik eszközzel hogyan bánjon, minek hol a helye.
- Hogyan szóljon társához, a felnőtthöz, hogyan köszönjön, mikor és kinek.
- Hogyan tud segítséget adni másoknak.
- Mi a helyes, mi nem és miért.
- Hogyan tudja kiszolgálni magát, a szükségleteit kielégíteni.

A részletes szokás- normarendszert az adott csoport éves tervező munkája tartalmazza.

Az óvodai élet lehetősége és gyakorló tere is a társas kapcsolatok alakulásának.

Ennek legfőbb eszközei a közös tevékenységek, a közösen átélt élmények.

Megelőzi az iskolai együttműködést, az alkalmazkodó képességet erősíti.

Az óvodapedagógus feladatai

- Együttműködést igénylő játékok.
- Kiscsoportos, csoportos tevékenységek biztosítása.
- Munkamegosztást igénylő feladatok adása, ezáltal az együttműködés erősítése.
- Közösen kialakított hagyományok, szabályok.
- Közös élmények, ünnepek, rendezvények, kirándulások.
- Közös életszervezés, tervezés, szabályalakítás.
- Önfegyelmük, kitartásuk, türelmük tudatos fejlesztése a játékon és valamennyi felajánlott tevékenységen keresztül.

- A gyermek megismerésének folyamatában biztosítjuk a nyugodt tevékenységet. Egy időben sokféle lehetőséget kínálunk fel számára. Így maga választhatja meg azt, ami számára kedves, leköti, amiben ő igazán ügyes.
  - Megerősítéssel ösztönözzük bontakozó képességeit.
  - Tudatosítjuk, mi a helyes személyes példamutatással és azt is, mi nem, megfelelő magyarázattal.
  - Erősítjük magabiztosságát.
  - Kiemeljük és erősítjük a jó tulajdonságait.
  - Arra törekszünk, hogy legyenek megoldásai, társaival a konfliktusokat oldja meg maga. Ha nem sikerül, akkor forduljon felnőtthöz.
  - A családokkal való együttműködés kereteit meghatározzuk.
-
- A dajkákkal és a pedagógiai asszisztensekkel való szoros együttműködés, a nevelési folyamatba aktív részvételük. Ezt a dajkák munkaidő beosztása lehetővé teszi, munkaidejük jelentős részét a csoportban töltik, közvetlen segítséget nyújtva az óvodapedagógusnak.
  - A tárgyi feltételek, az elrendezés, a közös és egyéni elvonulásra alkalmat adó helyek kialakítása.
  - A Halmozottan Hátrányos Helyzetű gyermekek speciális fejlesztése, megfelelő szakember bevonásával.
  - Kiemelt figyelmet igénylő gyermek esetén együttműködő szerep a megfelelő szakemberrel
  - Kiemelkedő képességű gyermekekkel való megfelelő bánásmód, feltételek biztosítása.

A közösségi magatartás és az érzelmi élet területén, az erkölcsi nevelés során az óvodából való kilépéskor az alábbiakat kívánjuk elérni

- Alapvető viselkedési formákat sajátítsák el.
- Köszönjenek, kérjenek, segítsenek egymásnak, figyeljenek egymásra, szeressenek együtt lenni.
- Az együttműködést igényeljék, bizalmasak legyenek a környezetükkel
- Türelmesek, toleránsak, elfogadó magatartásúak legyenek. Várják meg, míg sorra kerülnek.
- A konfliktusaikat próbálják egymás közt megoldani.
- Nyújtsanak és kérjenek segítséget.
- Keressenek megoldásokat.
- Legyen véleményük.
- Védjék meg igazukat.
- Tudjanak kompromisszumot kötni.
- Fogadják el, hogy mindenki más egyéniség, legyenek tisztelettudóak, megértőek.
- Fogadják el a különbözőségeket, azt, hogy nem vagyunk egyformák.
- Ismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, tudják, hogy Magyarország a hazájuk, amennyiben más nemzetiségűek, legyenek vele tisztában.
- Vigyázzanak környezetükre, védjék azt.
- Tanúsítsanak együttérzést az esetek iránt, szomorú társaikat vigasztalják.
- Megfelelő önfegyelmel és szabálytudattal rendelkezzenek.

- Tudják, hova tartoznak, hol a helyük a közösségben.
- A problémák megoldására legyen eszköztáruk.
- Új szabályokhoz is képesek legyenek alkalmazkodni.
- Legyenek kitartóak, önállóan cselekedjenek.

V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK, TERVEZÉSÉNEK ELVEI, GYAKORLATA

A tervezőmunka alapozza meg a tevékenységek rendszerét. Tervezésünk az ünnepeinkre, ünnepkörökre és az évszakokra épül. Figyelembe veszi a gyermekek egyéni fejlődési ütemét, érdeklődésüket, a változásokat és az igényeket.

V/1. Beilleszkedést segítő terv

- A családok és a gyermekek szokásainak megismerése.
- A gyermek kedvelt tevékenységeinek megismerése.
- A társakhoz való viszony megfigyelése.
- A felnőttekkel való kapcsolat megfigyelése.
- Az óvodai szokások, normarendszer kialakítása, elsajátíttatása.
- A rendszeresség elfogadtatása.
- A közös játéktevékenység megszerettetése.

V/2. Éves terv

- Tartalmazza a neveltségi és fejlettségi szintet. Ehhez a kiindulópont a napi folyamatban a gyermek megismerése során a tevékenységekben való részvétel és megnyilvánulás.
- Az egész a játékra épül, minden nevelési, fejlesztési területre, tevékenységi formára kiterjed.
- Minden tevékenységi területet tartalmaz. Korcsoportonként mese-vers, ének, mondóka, dalos játékok, minden területhez kapcsolódó játékaajánlás.
- Tartalmazza a szülőkkel való együttműködés kereteit, a kapcsolatrendszert, az alapellátáson túli tevékenységek körét.
- Az egyéni fejlesztés és differenciált bánásmód tervezése szintén év elején történik, év közben folyamatos korrekciókkal.
- Az egyéni fejlesztés és differenciált bánásmód tervezése az év eleji felmérés alapján a gyermekekről – mint egyedülálló és megismételhetetlen személyiségről- szól, mely havi, szükség esetén heti tervünkben jelenik meg.

V/3. Heti terv

- Heti tervünk tartalmazza a napok főbb súlypontjait, tehát azt, hogy melyik az óvónők által tervezett domináns tevékenység.
- Ugyanitt tüntetjük fel a sétákat, kirándulásokat, a tapasztaltatást, mivel a tervezett témától függ, hová megyünk.
- Tervezésünk tartalmazza az ünnepeket, ünnepköröket, jeles napokat.
- Tervező munkánk folyamatosságának biztosítója az óvónői értékelés, hiszen a következő lépés mindig erre épül.
- Tervezetünkről és a megvalósulásról a szülőket folyamatosan tájékoztatjuk. A faliújságra kitesszük a heti tervünket, a tanult verseket, énekeket, a témát, amellyel foglalkozunk.

V/4. Tématerv

A tématerv az évszakokra, az ünnepkörökre és hagyományainkra épül. A gyermekek érdeklődését és szükséges fejlesztésüket veszi alapul. A témától függően tarthat 1 napig vagy akár hónapokig.

V/5. Egyéb dokumentáció

- Az óvoda honlapján aktuális információkkal találkozhatnak az érdeklődők és a szülők.

V/6. Felmérések

- Az óvodapedagógusok a szülőkkel együtt fogadóóra keretében anamnézist vesznek fel a gyermekről. Ezt a szülők aláírásukkal igazolják.
- A nevelőtestülettel közösen elkészített személyiséglapot, egyéni fejlődést nyomon követő naplót évi 2 alkalommal töltik ki az óvodapedagógusok.
- A napi- és a heti értékelésben feljegyzik, ki vett részt a kezdeményezéseken, a felajánlott tevékenységekben és ki nem.
- A fontosabb eseményeket a gyermekről rendszeresen leírják.
- A gyógypedagógus éves és egyéni fejlesztési tevényt felmérés alapján készíti el.

HETI REND

A heti rendet minden nevelési év elején úgy állítjuk össze, hogy a tornaterem, a sószoza használata zökkenőmentes legyen.

- A feltüntetett tevékenységi formák a nap súlypontjait rögzítik, a komplexitást figyelembe véve.
- Alakulása függ a csoportba járó gyermekek fejlettségi szintjétől.
- A gyermek igényeihez, képességeihez, érdeklődéséhez, a nevelési-oktatási célokhoz és feladatokhoz igazodik.
- Lényege a folyamatosság, a rendszeresség, a nyugodt körülmények megteremtésével.
- A különböző nevelési, tevékenységi területek módszerükben komplex formában jelennek meg. Ezek: Mozgás, Külső világ tevékeny megismerése, Művészeti nevelés: ének, zene, énekes játék, gyermektánc, Verselés, mesélés, Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.
- Az egyes témák feldolgozása hosszabb időre is elhúzódhat, így több idő nyílik a megszilárdításra, az egyéni foglalkozásra.

Gyümölcs- és zöldségfogyasztás naponta.
Só szoba heti két alkalommal.

Az egészséges életmód kialakításának egyik területe a levegőzés. Ezért a jó idő beköszöntével a lehetőségekhez mérten a szabadban töltjük az időt. Kihasználjuk az udvari sportpályát, az udvar egyéb lehetőségeit. A heti- és napirend ennek megfelelően változik, melyet a csoportos tervező munkánk tartalmaz.

NAPIREND

Az óvoda 6³⁰ órától 17³⁰ óráig fogadja a gyermekeket.

A szülőkkel együttműködésben elvárjuk a családoktól, hogy reggel 9 óráig érkezzenek meg az óvodába, ellenkező esetben a napi folyamatból gyermekük kimarad.

Időpont	Tevékenység
Nyitástól- Tízóraiig (ügyelet nyitástól 8.00.-ig, amennyiben szükséges)	Szabad játék, kezdeményezés, beszélgetés Folyamatos tisztálkodás, folyamatos reggeli Kötött és kötetlen fejlesztő tevékenységek- Játékba integrált tanulás benne, az óvodapedagógus által kezdeményezett cselekvő, felfedező, komplex játékos tevékenységek - beszélgetés - verselés, mesélés , dramatikus játék (drámajáték), bábjáték - rajzolás, festés , mintázás, kézimunka - ének, zene, énekes játék, gyermektánc - a külső világ tevékeny megismerése, benne matematikai tartalmú tapasztalatszerzés, tehetséggondozó gazdagító tevékenységek- közös beszélgetések, élménybeszámolók, gyümölcsfogyasztás.
Tízóraitól- Ebédig	Folyamatos tisztálkodás udvari játékhoz, játék a szabadban. Megfigyelések a természetben. Séták, kirándulások, élmény- és tapasztalatszerzés a szabadban. mozgásos játékok. Folyamatos öltözködés, készülődés az ebédhez, ebéd.
Ebédétől- Uzsonnáig	Tisztálkodás, lefekvéshez készülődés. Pihenő, mese, altatódal, simogatás. Folyamatos ébresztő, öltözködés, tisztálkodás. Uzsonna
Uzsonnától- Az óvoda zárásáig (ügyelet 16.00.- zárásáig amennyiben szükséges)	Szabad játék a csoportszobában vagy a szabadban. Egyéni beszélgetések, fejlesztések.

Jó időben a szabadban végezzük a tevékenységeket.

- A gyümölcsfogyasztás előtt közösen a gyermekekkel készítjük elő a gyümölcsöket, zöldségeket, levegőzés előtt fogyasztjuk el.
- Tavasztól ősziig, ameddig az időjárás engedi, a délutánokat a szabadban töltjük.

- A kirándulások napjain, óvodán kívüli programok alkalmával a megjelölt levegőzés időpontja korábbra esik. Ilyen alkalmakkor a délutános óvodapedagógusok előbb kezdik meg munkájukat, külön díjazás nélkül.
- A napirendben megjelölt időkeretek az időjárástól és a napi programoktól függően eltolódhatnak.

VI. TEVÉKENYSÉGFORMÁK AZ ALAPPROGRAM, VALAMINT AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI GYAKORLATA ALAPJÁN

VI/1. AZ ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk. A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire alapozva tervezzük, szervezzük mindennapi tevékenységeinket. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére megfelelő figyelmet fordítunk.

Az értelmi nevelésben további feladataink: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása

A beszéd és a nyelv általi kifejezés, a nyelvi kommunikáció minden nevelési területet, tevékenységet átszö.

A gondolkodás, értelmi fejlesztés a beszéddel szoros kapcsolatban áll. Segíti a gyermek szociális kapcsolatainak építését. Önbizalma fejlődik, képes beszélni érzelmeiről, érzéseiről. Az őt foglalkoztató dolgokról.

Meg tanul a gyermek kérdezni, válaszolni. Segítségével éli át a gyermek az intellektuális élményeket, a mesék hallatán képzelete, fantáziája fejlődik. A beszéd ritmikája, hangsúlya érzelmeire hat.

A magyar nyelv tisztelete és szeretete alakul ki benne.

A kommunikációs és metakommunikációs csatornákon keresztül érzelmi hatások érik, a közlés és befogadás eszközeit sajátítja el.

Valamennyi területen az alábbi feladatokat végzi az óvodapedagógus:

- Értelmi- és érzelmi élet fejlesztése, pozitív megnyilvánulások erősítése
- Helyes kiejtés gyakoroltatása
- Esetleges beszédhibák korrigálása
- Kommunikációs készség fejlesztése
- Közlés módjának és minőségének megtanítása
- Példamutató magatartás és beszéd
- A beszéd eszközként való használatának fejlesztése – szókincsbővítés
- A beszédmegértés képességének fejlesztése.
- A beszédszervek megfelelő mozgásának fejlesztése.
- A beszédkedv felkeltése és megőrzése.
- Metakommunikációs elemek jelentésének megismertetése.
- A tevékenységformában az anyanyelv gazdagságának ismertetése, a beszédészlelés/megértés/reprodukció fejlesztése (helyes légzés, tiszta kiejtés, artikuláció, beszédtempó, ritmus, hangsúly, hanglejtés, szókincsbővítés,

mondatalkotás, helyes nyelvtani struktúra, verbális és nem verbális jelzések, interakciók megjelenítése).

- Beszélgetések a napi tevékenységek során.
- Az óvodapedagógus kérdéseivel fejleszti a gyermekek gondolkodását, beszédre ösztönözi őket.
- Beszédművelés: beszédhallás, beszédmegértés, és beszédmozgás gyakorlása.
- Helyes ejtési gyakorlatok végzése: légző gyakorlatok, hangadás gyakorlatok, artikulációs gyakorlatok, gyorsasági gyakorlatok, ritmusgyakorlatok.

VI/2. JÁTÉK, JÁTÉKBA INTEGRÁLT TANULÁS

A játék, a tanulás, fejlesztés szoros kapcsolatban állnak egymással. A 3-7 éves gyermek életében nem választhatók külön. A játék a tanulás és a fejlesztés leghatékonyabb eszköze.

A gyermek legfőbb tevékenységében, a játékban megvalósulnak egyéni vágyai, spontán elképzelései, ötletei. A játék az óvodás gyermek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége. A játék kitűnő talaja a fejlesztésnek, de a játékban kiélheti, kipróbálhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, „kijátszhatja” az őt érő élményeket.

Jót és jól játszani, ez a gyermek dolga az óvodában.

A játék a gyermek számára legfőbb élményforrás, ugyanakkor a személyiségfejlődésnek a színtere, a készség-, képességfejlesztés leghatékonyabb eszköze.

A játékon keresztül tapasztal, tanul, szerez ismereteket. Társas kapcsolatai fejlődnek.

A játék a gyermek személyiségfejlődésének alapja, fejlesztésének legfőbb színtere, egyben a gyermek szabadsága és önkéntessége is megvalósul benne.

Mind a gyakorló játék, mind a konstruáló-építő játék, mind a szerepjáték során az eszközök felkelthetik a gyermekek érdeklődését, megindíthatják fantáziájukat és felidézhetik a családi és az óvodai közös élményt.

Mindezek szabadon megválasztható, sokszínű tevékenységi rendszerben önállóan vagy együttműködésben történnek.

A tevékenységek rendszere:

Valljuk, hogy a valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül szerez meg. Mindez a kéz-, nyelv-, fantázia segítségével, a mozgásos-manuális, intellektuális, művészi területeken tapasztaltatással, a napok folyamán történő ismétlődő kötetlen és kötött tevékenységekkel valósul meg.

Az ismeretátadás másik formáját a napirendben rögzített beszélgető körben szervezzük.

Ekkor nyílik lehetőség a gyermek ismereteinek elmélyítésére, rendszerezésére. Ezeken az alkalmakon a szándékos figyelem, a kitartás, az önfegyelem, a feladattartás, a türelem, az iskolai élethez szükséges viselkedés kialakítását támogatjuk.

A testnevelés valamennyi korcsoportban, az ének-zenei nevelés nagycsoportban kötött formában történik.

Az óvodai nevelés legfőbb feladata, hogy minden gyermeket hozzásegítsünk saját képességeinek kibontakoztatásához. Minden gyermek fejlődési üteme más, ennek figyelembe vételével szervezzük mindennapjainkat.

A tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése, és a képességek fejlesztése.

A gyermek egyéni és életkori sajátosságainak, érési ütemének figyelembevételével, természetes kíváncsiságuk ébrentartása mellett szervezzük napirendünkben az ismeretátadás formáit: kötött, kötetlen formában.

Módszerei: kötetlen formában: mikrocsoportos, egyéni foglalkozások, kötött formában valamennyi gyermek részt vételével együtt.

Az óvodapedagógus feladatai

- Nevelőtestületünk biztosítja a játék folyamatosságát, a szabad játék előtérbe helyezését, valamint változatos játéktevékenységi formákkal gazdagítjuk, színesítjük a tartalmas óvodai életet.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- A játék feltételeinek biztosítása: nyugodt, barátságos légkör megteremtése az elmélyült játék feltételeként, elegendő idő biztosítása a rugalmas napirenden belül, állandó és variálható, változatos helyek, játékterek kialakítása.
- A játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása, amelyek a gyermekek életkorához és egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó, fejlesztő hatásúak, cselekvésre, gondolkodásra motiválóak.
- A játéktevékenységeken keresztül a környező világ elemeinek megismertetése.
- Közös élményszerzési lehetőségek biztosítása szűkebb-tágabb társadalmi és természeti környezetünkből, a játéktémák bővítése érdekében.
- Kísérletek bemutatása játékosan, a természetben játszható társas játékok megismertetése.
- A játék formáinak és tartalmának gazdagítása, ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játékhoz.
- Kreatív együttműködés, nyitottság a másik iránt, viselkedési szabályok, ízlésformálás, társas kapcsolatok, konfliktusmegoldások.
- Egészséges versenyszellem kialakítása.
- Szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együttjátszás a gyermekekkel, differenciált fejlesztés a játékban.
- A tárgyi felszereltséget meghatározza a pedagógiai cél. Tudatosan, ennek érdekében kívánjuk a későbbiekben is beszerzéseinket megtenni. A játéktevékenység eszközei egyben a tanuláshoz, fejlesztéshez szükséges eszközöket is jelentik. Nevelési felfogásunk szerint a játék és tanulás elválaszthatatlan egység.
- Figyelembe vesszük a kor használt eszközeit, a gyermekeket ért hatásokat.
- Társas kapcsolatok formálása, együttműködés fejlesztése.
- Erkölcsei nevelés tudatos alkalmazása. (együttműködés, öröm mások sikere láttán, türelem, viselkedési formák alakítása, tolerancia, pozitív értékek kidomborítása stb.)
- Önérvényesítés, önbizalom formálása.
- A gyermek érdeklődésére is építünk, állandó lehetőséget biztosítunk az önálló tapasztalatszerzésre, a folyamatos, változatos tevékenykedésre.
- A játékba integrált kötetlen fejlesztések mikrocsoportos formában történnek az egyéni bánásmód és a differenciált fejlesztés alkalmazásával.
- Az óvónő által kezdeményezett tevékenységek mindig játékidőben zajlanak úgy, hogy a játékokat közben nem rakják el. (Kivétel ez alól a mozgás és az ének, zene, énekes

játék, gyermektánc) A tevékenység befejezésével a gyerekek tovább folytathatják játékukat, vagy újat kezdhetnek.

- A tanulást támogató környezet megteremtése során a pedagógus épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Biztosítja a lehetőséget spontán tanulásra a nap folyamán.
- A nevelés folyamatában épít a sikerélmény, a pozitív megerősítés motiváló hatására.
- A tanulás formáit tudatosan bővítjük a cselekvéses tanulással.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Gyermeki játéktevékenységek

Gyakorlójátékok:

- Gyakorlás közben anyagok, eszközök megismerése
- Ritmusjátékok, egyszerű szabályjátékok, játékok szabályának megismerése, elfogadása, követése.

Szimbolikus játékok:

- Saját cselekvést, viselkedést utánzó.
- Másoknál megfigyelt cselekvést, viselkedést utánzó.

Szerepjátékok:

- Egyszerű szabálykövetések egyénenként és csoportokban.
- Jellegzetes cselekvések, műveletek utánzása.
- A játékszabályok elfogadása és betartása.
- A környezet jellegzetességeinek, eseményeinek beépítése önálló, vagy csoportos játékba.

Barkácsolás:

- Játék javítása, közreműködés apró hibaelhárításokban óvónői irányítással.
- Játékok készítése.
- Ajándék-, használati tárgyak készítése.
- A természet kincseinek felhasználásával alkotás.

Bábozás, dramatizálás:

- Bábmozgatási kísérletek.
- Improvizáció
- Hangutánzások.
- Érzelmek kifejezése.
- Bábkészítések, kellékek készítése.
- Önálló bábozások, ismert és kitalált mesék eljátszása megfelelő méretű bábokkal a nap bármely szakában.
- Mesék eljátszása.

Építő, konstruáló játékok:

- Összerakosgató, összeszerelhető játékok egyéni elképzelések alapján.
- Összerakó, szerelhető játékok – élethelyzetnek megfelelő tárgyak elkészítése
- A csoportszoba eszközeinek felhasználásával építés.
- A természeti környezetünkben található anyagokból alkotás.

Szabályjátékok:

- Egyszerű mozgásos, manipulatív játéktevékenységek során óvónői segítséggel történő szabálykövetés.
- Verbális, mozgásos, manipulatív játéktevékenységek során önálló, összetettebb szabálykövetés.
- Gondolkodást fejlesztő játékok önálló szabálykövetése.

Udvaron a szabad mozgást biztosító szabad tevékenységek, versenyjátékok, szabálykövető játékok, építő-konstruáló játékok, a természet megfigyelését, felfedezését szolgáló játékok, munkálkodással egybekötött játékok (kertészkedés), alkotó tevékenység (pl. aszfalt rajz), dalos gyermekjátékok.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Ismerje:

- A játékszabályokat értse, tudja és tartsa be.
- Az eszközök használatát a játékban, dramatizálásban.
- A felhasznált anyagok nevét helyesen kezelje.
- A játékban felhasznált eszközök helyét.
- A játéktevékenységben használt eszközök egyszerűbb technikai fogásait.
- A természetben is játszható társas játékokat.
- A változatos játékhelyzetek megteremtésének lehetőségeit

Tudjon:

- Elmélyülten, hosszan játszani, játékot kezdeményezni.
- Önállóan, kezdeményezően megnyilvánulni, viselkedni, konfliktushelyzeteket megoldani.
- Alkalmazkodni játszótársaihoz és a játékszabályokhoz.
- Legyenek ötletei.
- Társaival játszani, eszközöket, szerepeket egymás között megosztani.
- Örülni mások örömeinek.
- Kedvvel és örömmel játszani.
- A természet kincseiből barkácsolni.
- Bekapcsolódni bonyolultabb ügyességet és szellemi erőfeszítést igénylő szabályjátékba.
- A megismert szabályokat kövesse.
- Játék közben az alapvető magatartás normáit (udvariasságot, figyelmességet, szerénységet, mértéktartást, eredményekre törekvést) tartsa be.

IKT az óvodában:

Az IKT óvodai nevelésbe történő integrációját támogatjuk a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembe véve, képességeikhez mérten és az óvodáskorban történő eszközhasználatnak, a későbbi tanulásban, a képességek fejlődésében, fejlesztésében és az attitűdök alakulásában betöltött pozitív szerepét pedig hangsúlyozzuk.

A 21. századra a digitális írástudás megléte alapvető létszükségletté vált.

Az óvodapedagógusok feladata, hogy a cselekvő, felfedező 3-35- perces csoportfoglalkozásaikat is IKT-eszközök segítségével színesítsék, az ehhez kapcsolódó elméleti és gyakorlati tudnivalókat elsajátítsák. Az infokommunikációs technológiákkal történő tanulástámogatás, mint színesítő lehetőségként jelenik meg az óvodai módszertani kultúránkban. Az óvodai IKT eszközök használata, csupán az élet egyik színtere, mert az infokommunikációs eszközökkel a gyermek már az élet minden területén találkozik, ezért ezt folyamatot támogatjuk és a helyes eszköz- és programhasználatra tanítjuk meg a gyermekeket.

Célunk, hogy már az óvodában találkozzon a gyermek az IKT-eszközökkel, és minimális szintű eszközismerettel rendelkezzen.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- **Az értelmi képességük életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően fejlődik (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás)**
- **A gyermek minimális szintű eszközismerettel rendelkezik. (IKT eszközöket használnak, okos telefon, tablet)**

VI. 3. VERSELÉS, MESÉLÉS

A versek, mondókák ritmusának érzékelésével differenciálódik a gyermek észlelése. A mindennapos verselés és mondókázás igen alkalmas a verbális kifejezőkészség fejlesztésére.

A játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, versek erősítik az én tudatot, a ráismerés, az elsajátítás belső erőt ad, mely érzelmi biztonságot eredményez.

A mese és a vers emberi kapcsolatokra tanít, belső indulati tartalmakat közvetít. Belső képteremtésre ösztönzi a gyermekeket, oldja szorongásukat, konfliktus megoldó pozitív mintát, esztétikai élményt nyújt számukra.

Az irodalmi művek esztétikája a verbális fejlesztésen túl olyan intellektuális érzelmeket vált ki, mint az anyanyelv szeretete, ápolása, elsajátítására való késztetés. A mindennapos mesélés a kisgyermek mentális higiéniájának és erkölcsi nevelésének elmaradhatatlan eleme.

Célunk élményszerű meséléssel, verseléssel a gyermek érzelmi, erkölcsi etikai és esztétikai fejlődésének segítése. Irodalmi ízlés alakítása és az anyanyelv biztonságos elsajátításának és alkalmazásának megalapozása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Óvodánkban az irodalmi anyagok igényes kiválogatásánál figyelembe kell venni a művészi értéket, a pedagógiai-, módszertani tudatosságot. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.
- Egy kerettervet készítünk, amelybe évszakonként, ünnepkörönként, tématervenként összegyűjtjük a mondókákat, verseket, meséket, meseregényeket, verses meséket.
- A verseket és a meséket a játékba integráljuk és lehetőséget biztosítunk arra, hogy egész nap nézegethessenek képeskönyveket, mondókát mondhassanak, verselhessenek. Ezen felül a pihenő idő minden nap mese elmondásával kezdődik.

- Dramatikus játékokat játszunk, melynek során átélheti a gyermek a mesét, történeteket.
- A bábozás és dramatizálás az önkifejezés eszköze- feltárja a gyermek előtti külvilág és az emberi belső világ érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat, ezért folyamatosan biztosítjuk a lehetőséget a gyermekek számára. A mese-vers, történetek elmondásának fontos eszköze, ezért az óvónők is rendszeresen használják.
- Meghitt légkör, hely, idő, eszköz biztosítása, szoros érzelmi kapcsolat megteremtése.
- A gyermeki önkifejezés fejlődésének segítése, a saját vers és mesealkotás lehetőségének megteremtése. A gyermeki szövegalkotás, improvizáció, önkifejezés lejegyzése, megörökítése.
- A gyermeki vers és mesealkotás ábrázolással való kombinálás fejlődésének elősegítése az önkifejező képesség gazdagítása érdekében.
- A mindennapos meséléssel, verseléssel, mondókázással az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés.
- A könyv iránti vonzódás kibontakoztatása és a könyvvel való helyes bánásmód elsajátíttatása.
- A klasszikus és kortárs irodalmi művek alkalmazása mellett, a csoportösszetétel figyelembe vételével, a mese, vers anyag igényes megválasztása.
- Az óvodapedagógusok az óvodás gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséiből is választanak.
- Megfelelő anyagválasztás, kifejező előadásmód, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználása a gyermeki beszéd-kommunikáció fejlődése, fejlesztése érdekében.
- Az irodalmi élmény együttesből fakadó beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása (mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok).
- Színházi élmények nyújtása, gyermekelőadások, bábszínházi előadások megtekintésével.
- Klasszikus és kortárs irodalmi művek alkalmazása.
- Mondókázás: népi mondókák, kiszámolók, hintázók, párválasztók, felelgetők, lovagoltatók, csiklandozók, altatók, ébresztgetők.
- Mesék hallgatása: állat-, tündér- és tréfás mesék.
- Versmondások: népköltészeti alkotásokból, klasszikus és mai gyermekversekből.
- Irodalmi művek eljátszása: dramatizálás, bábozás.
- Könyvek nézegetése.
- Népmesék és műmesék a természetről, természetvédelemről.
- Gyermeki fantázia kibontakozásának, annak lehetőségének biztosítása.

***A fejlődés jellemzői óvodáskor végére
anyanyelvi nevelés és verselés-mesélés témakörben***

Ismerjék:

- A szavak jelentését.
- A névmások, névutók helyes használatát.
- A mese legfőbb elemeit.

- Korosztályuknak megfelelő minél több mondókát, verset, mesét.

Tudjanak:

- Gátlás nélkül, illedelmesen beszélni.
- Tisztán artikulálni.
- Önállóan nyelvhelyességi szabályokat alkalmazni.
- Tagoltan, hangsúlyozottan, egész mondatban, szépen magyarul beszélni.
- Érzelmeket és szükségleteiket kifejezni.
- Ünnepi alkalomhoz fűződő verseket, irodalmi szövegeket.
- A könyvben kép alapján tájékozódni (történeti sorba rendezés).
- A könyvre vigyázni, önállóan elvenni és visszatenni a polcra.
- Egyszerűbb történeteket, meserészleteket elmondani.
- Beszéddel, mozgással, vizuális technikákkal megjeleníteni kitalált és hallott történeteket, egyszerű meséket, verseket.
- Bekapcsolódni dramatikus és mimetikus játékokba, az ismert mesemotívumok, szófordulatok felhasználásával.
- Igényeljük és szeressék a meséket, verseket, mondókákat, rövid történeteket.
- Kérjük kedvelt meséiket, mesehőseiket.
- Kedveljük a dramatizálást, bábozást.
- Alkossanak szöveget, találjanak ki történeteket.

VI/4. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Az ölbeli játékok, népi gyermekdalok, énekes játékok, az improvizáció, mint zenei alkotás örömet nyújtanak a gyermeknek, felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Fontos, hogy a gyerekek éljék át a zenélés, az éneklés, a zenehallgatás, örömet, a táncmozdulatokat használjanak zenélés közben.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése.
- Szeretnénk a gyerekeken keresztül a szülőket is megismertetni az általunk tanított zenei anyaggal.
- Sokat énekelünk, sok zenét hallgatunk. A gyermek bármilyen tevékenység során képes improvizálni, amit teljes körűen figyelembe veszünk és a fejlesztés szolgálatába állítjuk. A nap folyamán indulhat a kezdeményezés a gyermektől és az óvónőtől.
- A megismerésre szánt dalokat úgy tervezzük, hogy illeszkedjen az évszakokhoz, ünnepekhez, ünnepkörökhöz. Törekszünk a hagyományok ápolására. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.
- Folyamatosan lehetőséget biztosítunk a hangszerek használatára.
- Lehetőséget biztosítunk továbbá a közös éneklés örömének átélésére, a szép népdalok, műdalok és más népek dalainak ismeretére nemzeti, etnikai kisebbség, migráns gyermek figyelembe vételével.
- A zenehallgatás anyagánál is figyelembe kell vennünk, hogy az óvodánkban értékeket kell közvetítenie.

- A népi gyermekjátékok jó alkalmat biztosítanak a ritmikus, egyenletes mozgásra, ritmus érzékelésére.
- A gyermekek zenei élményhez juttatása (óvónő éneke, hangszeres zene), a zenei anyanyelv megalapozása.
- A gyermekek érzélemvilágának gazdagítása az emberi értékek tükrében.
- Az éneklés, zenélés tevékenységeinek megszerettetése, öröme.
- Közösségi élmények nyújtása énekes játékokon, közös zenéléseken keresztül.
- Zenei képességek, készségek kialakítása, fejlesztése.
- A gyermekek képességeinek megfelelő dalanyag igényes megválasztása (énekes népi játékok, igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások).
- Ritmusérzék, zenei hallás, zenei emlékezet, kreatív zenei kedv fejlesztése.
- Harmonikus, esztétikus mozgás fejlesztése.
- Szakirodalmi anyag megfelelő kiválasztása, éves tervben való megjelenítése.
- Éneklési készség fejlesztése: az óvónő indításával tisztán, jó szövegkiejtéssel énekeljenek együtt, illetve egyéni éneklés.
- Hallásfejlesztés: dallamfelismerés, dallamvisszhang, dallambújtatás, motívumok kiemelése, visszaéneklése.
- Magas-mély hangok megkülönböztetése térben és dallamban.
- Halk-hangos gyakorlása mondókán, dalon keresztül.
- Dinamika érzékeltetése változatos módon mozgásban, táncban, éneklésben, ritmizálásban.
- A gyermektánc a felfogásunkban a néptánc figurákkal való szabad mozgás örömét jelenti, oly módon, hogy minden táncos alkalom az együttes mozgás örömét adja a gyermekek számára.
- Az óvodai táncok elsősorban az ugrósok megismertetése jelenti, mert ezek egyszerű motívumokat tartalmaznak. Fontos a tánclépések minta szerű bemutatása.
- Mozgáskultúra fejlesztés: egyöntetű mozgás, esztétikus játékmozdulatok, egyszerű tánclépések, forgások, utánzó mozdulatok.
- Ritmusérzék fejlesztés: ritmus érzékeltetése különböző módon, egyszerű ritmushangszerek használata, ritmusvisszhang.
- Találjanak ki dallamokat és ritmizálják. Ehhez a feltétel megteremtése.
- Anyanyelvi- és beszédszervek fejlesztése.

Tervezzük:

- Magyar népi énekes-, mozgásos játékokat, más népek dalait, játékait
- Egy és kétszemélyes játékokat
- Altatókat, hintáztatókat, simogatókat, hajladozókat, höcögtetőket, lovagoltatókat, tapsoltatókat, sétáltatókat, táncoltatókat, labdázatókat, stb.
- Körjátékokat és dalaikat (fogyó és gyarapodó játékok, párválasztók, sor és ügyességi játékok).
- Magyar népszokásokat, a hagyományok dalait, játékait, más népek dalait.
- Táncos játékokat (lakodalmas, alakoskodók, vonulások, táncok, átalakuló játékok, kapcsolódós játékok, kapuzók).

- Népszokásokat
- Gyermeknek írt műdalokat.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Ismerjék:

- A különböző ünnepkörökhöz tartozó dalokat, népszokásokat
- Környezetük hangjait (zöreje és zenei hangok).
- A táncos mozgások egyszerű elemeit

Tudjanak:

- Alkotni, improvizálni.
- Felszabadultan és örömmel részt venni a társas körjátékokban.
- Természetes tempóban járni, segítség nélkül tempót tartani.
- Felelgetős dalt énekelni társakkal vagy csoporttal.
- Dallamot, ritmust rögtönözni.
- Dallamhoz mozgást és játékot kitalálni.
- Figyelmesen, nyitott szívvel zenét hallgatni (élő zene, óvodapedagógus éneke, hangszeres játéka).
- Törekedni a tiszta éneklésre.
- Egyszerű táncos mozgásokat esztétikus testtartással, ritmus megtartásával.
- Képességeiknek megfelelően énekeljenek különböző hangterjedelmű dalokat, dúdolják el az ismert dallamokat.
- Képességeiknek megfelelően, lehetőleg tisztán énekeljenek vissza dallamokat.
- Különböztessék meg és reprodukálják a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú fogalom párokat dallamban és ritmusban.

VI/ 5. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

A gyermeki alkotótevékenység, az alkotás a mindennapok része. Az alkotás öröme fontos, melynek hozadéka a sokirányú fejlődés, fejlesztés. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, **szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal**, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Óvodáskorban az ábrázoló tevékenység, mint kifejező eszköz jelenik meg. A finommozgás, mint kognitív képesség az ábrázoló tevékenységben tükröződik. Az alkotásvágy a kifejezés szándéka középpontban áll. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Célunk olyan vizuális készségeket fejleszteni melyek ösztönzőleg hatnak a gyermek kifejezőképességére és személyiségfejlődésére.

Ezek a tevékenységek sikerélményt nyújtanak minden gyermek számára, azoknak is, akiknek a viselkedését alakítását különös figyelemmel kell formálni.

Az óvodapedagógus feladatai

- Biztosítjuk az eszközöket, melyek folyamatosan, a nap minden szakában a gyermek rendelkezésére állnak.
- A gyermek az élményeit játékában és alkotásaiban dolgozza fel. Az ábrázoló és megjelenítő tevékenység, az óvónő által kezdeményezett, de lehet spontán is.
- Egyszerű munkafogások és eszközhasználat, különböző anyagok és technikák megismertetése.
- Az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív használatára szoktatás.
- A gyermeki élmény és fantázia világ gazdagításával a saját formanyelv, az alkotó alakító önkifejezés fejlődésének segítése.
- A gyermeki ábrázolás ösztönzése alkotó légkör és hely megteremtésével, változatos lehetőségek felkínálása.
- Az alkotás örömeinek megtapasztaltatása.
- Törekvésünk, hogy mint a zenében, mesélésben, versben, dramatizálásban, úgy az ábrázolásaikban, képalakításaikban, a mintázásaikban jelenjenek meg az élmények.
- A gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagításával a tér, forma, színek, a képi gondolkodás, saját formanyelv, önkifejezés fejlődésének elősegítése.
- Az esztétikai érzékenység, szép iránti nyitottság és fogékonyság megalapozása.
- Az általunk biztosított feltételek igazodjanak az egyéni fejlettséghez és képességekhez.
- Az ábrázolás, anyagmegmunkálás eszközei: ceruza, zsírkréta, festék, ragasztó, vágóeszközök, gyurma, agyag, a legkülönbözőbb természetes, természetben található egészségre ártalmatlan anyagok, termények, termések, papír, textilek, fonalak, varróeszközök, barkácsszerszámok, stb.
- Vizuális tapasztalatok nyújtása életkornak, fejlettségnek megfelelően.
- A gyermek alkotókedvének megtartása érdekében kerülni kell a gyermekmunkák szóbeli vagy tevőleges kijavítását, a természetű színek használatának megkövetelését, sémák bemutatását. Tartsa szem előtt a pedagógus: a gyermek mindig szépet alkot!
- A belső képek gazdagítása a mese, vers, ének, énekes játék eszközeivel.
- A vizuális jelrendszer megismertetése (pont, vonal, folt, színek, formák).
- A vizuális megértés, befogadás megalapozása.
- A képi, plasztikai, konstruáló, kifejezőképességek kibontakoztatása.
- A vizuális percepció fejlesztése.
- Az ingerek más ingerekkel történő integrálása.
- Szín- és formavilág gazdagítása.
- Érdeklődés felkeltése az ábrázolás tevékenységei iránt.
- Kézmozgások finomítása.
- Sokféle lehetőség megmutatása a képi-, térbeli megjelenítésre.
- Képi gondolkodás fejlesztése.
- Mozgáskoordináció alakítása.
- A természet csodáinak megláttatása.
- A gyermek műalkotással való találkozásának biztosítása. (pl. múzeumlátogatások alkalmával.)
- Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek kibontakoztatására (rajzpályázatok, kiállítások, helyi szinten lépcsőházi „bemutatóterem”)

- Az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, a szép iránti fogékonyság, vizuális élmények befogadására való képesség megalapozása.
- A beszéd mellett az ábrázolás egy önkifejezési közlő nyelvvé váljon: ötletadás a mikro- és makro környezet témáinak vizuális nyelven való kifejezéséhez.
- Az ábrázoló tevékenység, irodalmi- és zenei élmények nyújtása komplexen jelenjenek meg a napi folyamatban.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Ismerjék:

- A színeket.
- A különféle anyagokat.
- A képi-plasztikai kifejezés eszközeit.
- A síkbeli irányokat.
- A helyes ceruzavezetést.
- Életkoruknak és fejlettségüknek megfelelően ismerjenek műalkotásokat.
- Életkoruknak és fejlettségüknek megfelelően ismerjenek népművészeti elemeket, szokásokat, hagyományokat, nemzeti szimbólumokat.

Tudjanak:

- Kisebb-nagyobb méretű, egyéni és közös kompozíciókat létrehozni.
- Színeket keverni.
- Élményeiket, tapasztalataikat emlékezet és képzelet alapján vizuálisan megjeleníteni.
- A képi kifejezés változatos eszközeit alkalmazni.
- Közvetlen megfigyeléssel formát mintázni.
- Emlékezetből ábrázolni.
- Saját elképzeléseik alapján tárgyakat díszíteni.
- Együtt alkotni (vegyes technikával, montázsalkotásokkal stb.), értékeljék és vigyázzanak egymás munkájára.
- Tervezni

Alkalmazzák:

- Az elsajátított technikákat: papírtépés, vágás, hajtogatás, ragasztás, varrás, mintázás, stb.
- Egyéni ötlet szerint használják a különféle anyagokat: textil, agyag, gipsz, karton, hullámpapír, fa, kavics, homok, különféle termékek, növényi részek, stb.
- Alkotásaikban a legjellemzőbb jegyeket, karaktereket jelenítsék meg.
- Emberábrázolásukban a részformák, egyszerűbb mozgások megjelenítését.
- Ismereteiknek megfelelően az eszközöket használják.
- Kedvenc illetve ismert színeit
- Az általuk készített alkotásokkal díszítsék környezetüket.

VI/6. MOZGÁS

Célunk a gyermekek mozgásigényének kielégítése, a testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése, felfrissítése. Rendszeres testedzéssel a helyes életmód, a fizikai edzettség megalapozása.

A mozgásos játékokban, a testnevelésben rejlő képességfejlesztő lehetőségek mind a négy területet érintik: erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség.

A fentieket figyelembe véve olyan kognitív, személyes, szociális és speciális kompetenciákat fejlesztünk, melynek segítségével a gyermekek mozgásteljesítménye hangsúlyozottá válik az óvodáskor végére.

A mozgás öröme a gyermek érzelmi világában meghatározó. A mozgás öröme az értelmi és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban áll.

A testmozgásoknak igen nagy szerepe van az egészség megőrzésében. A sokszínű mozgásfejlesztés a mozgáskultúra fejlesztése mellett segíti a téri tájékozódást, a helyzetfelismerést, az alkalmazkodóképességet, kitartást.

A testnevelés foglalkozások alkalmával a mozgásfejlesztés komplex módon hat a gyermeki személyiségre, ezeket a következő személyes és szociális motívumok befolyásolják: versengési szellem, győzni akarás, kitartás, összetartozás.

A gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapi testnevelés nélkül.

Az óvodapedagógus feladatai, a gyermeki tevékenységek

- A kötelező testnevelés foglalkozást, az egyéni mozgásfejlesztést a tornateremben és a sportpályán oldjuk meg.
- A mindennapos testnevelést a tornateremben, csoportszobában, illetve a szabadban tartjuk.
- A gyermek testi fejlettségének, képességeinek figyelembe vétele.
- A gyermekek életkorával összefüggő természetes mozgásformák elsajátításának feltételeit megteremtjük. A legjobb lehetőség erre a szabadban nyílik. (csúszás, kúszás, mászás stb.)
- A nevelés célkitűzéseinek megfelelően jókedvvel, vidámsággal, dicsérrettel, buzdítással vesszük rá a gyereket, hogy akaraterjét megfeszítse és tudja irányítani azt.
- Biztosítjuk gyermekeinknek a mozgás lehetőségét, hogy sokoldalú mozgástapasztalatokat szerezzenek az alapvető mozgásformák gyakorlása által, folyamatosan fejlődjön mozgásuk, és egyensúlyérzékük, elősegítve harmonikus, összerendezett mozgásuk kialakítását.
- A mozgás és pihenés egyensúlyának biztosítása megfelelő napirenddel.
- A szabad levegőn való tartózkodás minél hosszabb idejű biztosítása.
- Az egészséges életmód megalapozása, kialakítására nevelés.
- A mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség megismerése.
- A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése a mozgás és mozgásigény különbözőségének figyelembe vételével, illetve ösztönzés a mozgásra az egyéni lemaradásokat kompenzáló mozgásos játékok ajánlásával.
- Helyesen megválasztott mozgásanyag változatos gyakoroltatása.
- A feltételek, megfelelő tornaszerek biztosítása a gyermekek szabad mozgásgyakorlásához.
- Változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása a mindennapos mozgásra.
- A szabad mozgás, a természetes mozgások alakítása, fejlesztése.
- Pozitív személyiségtulajdonságok erősítése.
- A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek énhatárainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció képesség fejlődésének elősegítése.

- Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulás támogatása.
- Egészséges versenyszellem alakítása.
- Testi képességek alakítása, fejlesztése (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, testtartás).
- A légző, keringési, csont és izomrendszer teljesítőképességének növelése, figyelemmel kísérve a mozgásfejlődés lépcsőfokait.
- A térbeli, időbeli tájékozódó képesség fejlesztése.
- Az alkalmazkodó képesség fejlesztése.
- Mozgáskoordináció alakítása.
- A szem-, kéz-, láb koordinációjának fejlesztése.
- A nagymozgások, rugalmasság, egyensúly párhuzamos fejlesztése.
- A testrészek megismertetése, testséma ismerete.
- Az egyensúlyérzetet befolyásoló mozgások végeztetése.
- Változatos mozgástevékenység biztosítása a nap folyamán.
- A gyermekek testi épségének szem előtt tartása.
- Problémamegoldó képesség erősítése.
- Mozgással kapcsolatos szókészlet fejlesztése.
- Játékok: szerep-, utánzó-, futó-, szabály-, küzdőjátékok (húzás, tolás, emelés)
- Rendgyakorlatok: egyenes testtartás, vonal és köralakítás, fordulatok meghatározott irányokba.
- Gimnasztika, szabadgyakorlatok: kartartások, nyakizom gyakorlatok, kar-, láb- és törzsmozgások, testhelyzetek, ellenoldaliság ritmuskeresztezett mozgások végeztetése a mozgáskoordináció kialakítása érdekében.
- Koncentrációs mozgásgyakorlatok: kézi gyakorlatok (babzsák, szalag, karika, kendő, bot, stb.)
- Járások: egyesével-párosan, ritmusra, talajra rajzolt alakzatokon (egyenes, hullám, cikk-cakk vonal), gyorsabban-lassabban, tárgy kerülésével, tárgyon való átlépéssel, kis és nagy lépésekkel előre, hátra, oldalra, térd-, sarokemeléssel, tornaszer hordásával test előtt, mögött, fej felett, természetes járás irányváltoztatással, speciális járások, állatjárások utánzása.
- Futások: lassan előre, hátra, lassítás-gyorsítás, akadályok leküzdésével, tárgyak megkerülésével, tárgyhordással, meghatározott irányba-jelre különböző testhelyzet felvétele, átlósan-helycserével, belegyorsulással, tempó-, irányváltásokkal, versenyfutás.
- Szökdelések, ugrások: helyben és haladva (páros lábon, egy lábon, váltott lábbal), akadályokon át (le, fel, át).
- Dobások, labdagyakorlatok: kétkezes alsó, felső dobás, hajítás helyből, terpeszállásból vízszintes, függőleges célba, labdafogások-labdaészlelés, labdagurítások-labdavezetések, labda fel-, és ledobások (alsó és felsődobások), labdahajítások.
- Támasz, függés és egyensúlygyakorlatok: talajon, szeren csúszás, mászás, kúszás, egyensúlyozás vízszintes és függőleges irányban, gurulások.
- Foglalkozások a szabadban, a természetes mozgások gyakorlása. Az évszaknak megfelelően futó-, fogójátékok, valamint sor- és váltóversenyek, esetenként atlétikai vonatkozású gyakorlatok.
- Beszélőkör alkalmával utánzó- és finommozgások gyakorlása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Legyen igényük a mozgásra, örömmel tegyék azt.

Ismerjék:

- A természetes mozgások elemeit: fejemelés, kúszás, mászás, ülés, állás, járások, futások.
- Természetes járás ritmusát.
- A különböző alakzatokat.
- A tornaszerek, eszközök nevét.
- Testrészeiket.
- Óvodapedagógus iránymutatása, utasítása alapján megfelelően koordinálják mozgásukat.

Tudjanak:

- Mozgás közben irányt változtatni.
- Sort, kört és oszlopot alkotni.
- Egyensúlyozni egy lábon, szereken, emelt magasságban.
- Egy és páros lábon szökdelni.
- Átugrani kisebb akadályokat.
- Talajéréskor lefékezni.
- Állórajtból kiindulva 20-30 métert futni.
- Kislabdát hajítani távolba és célba, labdát vezetni helyben.
- Összerendezetten mozogni, megfelelő ritmust tartani.
- Kitartóan feladatokat elvégezni.
- Játékos és versenyhelyzetekben megfelelő akarattal, fantáziával, kreativitással részt venni.
- Alkalmazkodni a játékszabályokhoz.
- Megfelelő magatartásformák, erkölcsi tulajdonságok szerint mozogni (felelősségérzet, segítőkészség, sportszerűség, szolidaritás).
- Alkalmazzák az elsajátított gyakorlatsorokat és használják fel mindennapos mozgásos tevékenységükben.
- Magabiztosan mozogjanak.

VI/7. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE ÉS VÉDELME

A környezetünk, a külső világ tevékeny megismerése összetett folyamat.

Ezen a tevékenységterületen igyekszünk komplexitásában, összefüggéseiben megismertetni a gyermekeinkkel az őket körülvevő szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi világ formai, mennyiségi, téri viszonyait, miközben pozitív érzelmi viszonyukat alakítjuk a természethez, az emberi alkotásokhoz.

- A nevelési célok és feladatok megfogalmazásában a természet- és környezetvédelmi feladatokat kiemelten kezeljük a helyi adottságok alapján (pl. fák védelme, faápolás, faültetés, madárvédelem, hulladék kezelése és felhasználása, egészséges táplálkozás, energiatakarékosság, a lakóhely-megismerési tevékenységek, az épített és a természeti környezet védelme stb.).

- Az óvodai nevelőmunkánk tervezésében és a megvalósítás gyakorlatában megtalálhatók a környezeti nevelés elvei, tartalmi jellemzői.
- A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a **közösséghez való tartozás élményét**, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét. Az óvodapedagógus alkalmazott módszerei segítik a tanulási környezet megteremtését, a tanulás tanulásának megvalósítását (játék, szenzitív módszerek, életközösségek terepi tapasztaltatása, felfedezés, élménypedagógia, projekt módszer alkalmazása, kooperatív tanulás, erdei óvoda stb).

Az ember és a körülötte lévő élővilág bonyolult egyensúlyának megteremtésére és fenntartására irányuló törekvéseink ma már csak – az óvodai nevelésben is érvényesülő – átfogó szemléletmód alapján, a családdal való együttműködés – keretében lehetnek sikeresek. Nagyon fontos, hogy az óvodában végzett környezetvédelmi tevékenységünkben, a környezettudatos magatartás kialakításában a család is együttműködő legyen.

A környezeti biztonságot szolgáló nevelés egy újszerű gondolkodás és viselkedésmódot jelent.

A hajtóerőt a gyermeki kíváncsiság, felfedezési vágy, figyelem, koncentráció biztosítja. A megismerés során szükséges a környezettudatos viselkedés, a természet tiszteletére és szeretetére nevelés.

Nagyon sok élményt jelentenek a gyermekeknek a közös kirándulások, élményszerző séták és látogatások, melyek segítik, és erősítik a közösségi összetartozás érzését. Megismerhetik környezetük, az őket körülvevő világ szépségeit.

Az óvodapedagógus feladatai

- Megfelelő feltételek megteremtése a kísérletezésre, tapasztalásra, megfigyelésre.
- Szerzett tapasztalatok rendszerezése, elmélyítése.
- Felkészítjük a gyermekeket arra, hogy legyenek képesek a természettel és környezetünkkel harmóniában élni, felelősséggel gondoskodni róla, tudatosan cselekedni érte.
- A természet, az élővilág megismerése és közvetlen tapasztalatok szerzése érdekében sok időt töltünk a szabadban. Kirándulunk, sétákat teszünk, mely biztosítja a gyermekek számára a lehetőséget erre.
A környezetünkben található helyszíneket rendszeresen felkeressük.
Évente két alkalommal egész napos kirándulást tervezünk, egy alkalommal családokkal együtt.
Élményszerző kirándulásokat szervezünk.
- Komposztálás.
- Növény- és állatgondozás.
- Természetsarok.
- Kísérletezés.
- Állatkerti látogatás.
- Vadaspark.

- A tevékenységek szervezésének célja, hogy a gyerekek rácsodálkozzanak a környező világra.
- A tevékenység témáit az évszakok váltakozása, az állatok, a növények, az emberek élete, a minket körülvevő világ adják meg.
- Az évszakok változását és az azokkal kapcsolatos természeti jelenségeket célzottan kísérjük figyelemmel.
- Az évszakok váltakozása során az állat- és növényvilág megfigyelésére is mód nyílik.
- A minket körülvevő tárgyi eszközök és közvetlen környezetünk megismerésére naponta adóttak a lehetőségek.
- Lehetőségeinkhez mérten múzeumokba is elmegyünk.
- Érték az emberi alkotás. Ebben benne foglaltatik az épített környezet, a népi hagyományok óvodai szintű ápolása.
- A szűkebb és tágabb természeti és emberi környezet megismertetése kiemelt.
- Legyen tisztában a gyermek nemzetiségével, hovatartozásával, ismerje hazáját, tudja, hogy Magyarországon él.
- A hétköznapi élet tevékenységeinek megismertetése. (vásárlás, sütés-főzés, takarítás, rendrakás stb.)
- Fontos a környezet formai, mennyiségi, téri viszonyainak megismertetése.
- Ismerjék meg az alapvető közlekedési szabályokat, közlekedés közben vigyázzanak egymásra és saját magukra.
- Gyermkeinknek segítséget nyújtunk ahhoz, Sokszerű tevékenységeken keresztül saját élményű tapasztalatszerzésben legyen részük. Környezeti nevelésünk hatékonyságát a „Madár ovi” projekttel is növeljük.
- Szelektív hulladékgyűjtés megszervezése.
- A komplex ismeretszerzés tervezése.
- Olyan képességek kialakítása, melyek szükségesek az ember kultúrája és környezet megértéséhez.
- Pozitív viszonyok, megfelelő értékrend és értékelés kialakítása.
- Az óvoda szűkebb és tágabb környezetének feltérképezése, konkrét természeti és társadalmi környezet megismerési lehetőségek számba vétele.
- Az óvodapedagógus modell szerepe, attitűdje, a környezethez való pozitív viszonyulása.
- Megfelelő ismerethordozók, eszközök biztosítása.
- Minél több közös élménygyűjtés lehetőségének biztosítása saját természeti és lakó környezetükből.
- A felfedezés örömeinek érzékeltetése.
- Szerzett tapasztalatok rendszerezése.
- Ok-okozati összefüggések megvilágítása.
- A környezeti értékek felismertetése, tudatformálás.
- A környezeti fogalmak tisztázása, ismeretszerzés.
- Környezeti minőségjavító, tudatos, felelősségteljes cselekvés kialakítása (környezetbarát szokások, életforma).
- Tapasztalatok szerzése a természeti, emberi és tárgyi környezet elemeiről, megfelelő tájékozottsági szint kialakítása a gyermek saját környezetében.
- A szülőföld, hazai táj, a népi, helyi, családi hagyományok, szokások és tárgyi kultúra értékeinek megismerését közvetítő tapasztalatszerzési lehetőségek tervszerű biztosítása.

- A spontán helyzetek matematikai tapasztalatszerzésre való felhasználása mellett, a tevékenységekben való alkalmazás lehetőségeinek gazdagítása, problémahelyzetek teremtése.
- Az önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása problémahelyzetek mérlegelésével, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével.
- A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés sokoldalú biztosításával a gyermek aktív, passzív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása, ezzel párhuzamosan a fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása, a beszéd, a mondatalkotás aktivizálása, a kontextusos beszéd gyakorlása.
- A természetben való természetes mozgásformáknak helyt adva mozgásigényük kielégítése.

Ennek érdekében tervezzük

- Ismerkedjenek óvodai környezetükkel, a velük foglalkozó felnőttekkel.
- Ismerkedjenek testükkel, a végtagokkal és az érzékszerveikkel, funkcióival, ápolásával, az orvos gyógyító munkájával.
- Séták alkalmával gyakorolják a gyalogos és a tömegközlekedést. Figyeljék meg a közlekedési járműveket, s nevezzék meg.
- Figyeljék meg az évszakokat.
- Szerezzenek tapasztalatokat az időjárás jellemzőiről, az öltözködésről.
- Szerezzenek tapasztalatot különféle növényekről, gyümölcsökről, virágokról, fákról, zöldségfélékről.
- Az óvodakertben a helyi lehetőségek figyelembevételével valósul meg a zöldséges- és virágoskert, a gyógy-és fűszernövény rész stb.
  - Figyeljenek meg állatokat (háziállatok, házkörül élő-, vadon élő (erdei) állatok, tőlünk távol élő vadállatok, vízi állatok, madarak, bogarak, rovarok).
  - Szerezzenek tapasztalatokat a mindennapi életünk, környezetünk matematikai viszonyairól (egyértelmű hozzárendelés, alacsonyabb-magasabb, kisebb-nagyobb, sorba rendezés, kevesebb-több, rész-egész, mértani formák, rövidebb-hosszabb, téri tájékozódás, űrmérték, számlálás).
  - Beszélgessenek a családról, a család életéről, a családtagok munkájáról, életmódjáról.
  - Ismerkedjenek, figyeljék meg az évszakonként folyó munkálatokat a kertben.
  - Ismerjék az ünnepi készülődés varázsát.
  - Környezet óvása, védelme.
- Ismerkedjenek a környezetbarát szokásokkal, életformával (szelektív hulladékkezelés, csoporton belüli szelektív hulladékgyűjtés (papír, műanyag), vásárlási szokások).
- Az óvodánk dolgozói szem előtt tartják a fenntarthatóság tartalmi jellemzőit és ez a mindennapi munkájukban is megnyilvánul. Az óvoda felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, megalapozására. (Kapcsold le a villanyt! Zárd el a csapot! ne folyasd a vizet feleslegesen!)

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Ismerjék:

- A családban élő idősebbek, fiatalabbak összetartozását, azokról való gondoskodást.
- A család szükségleteit.
- Az óvodában dolgozó felnőttek munkáját.
- Személyi adataikat.
- Az ember testrészeit, az érzékszervek funkcióját, védelmét, ápolását.
- A testnevelés, a sportolás fontosságát.
- A helyes tisztálkodás szokásait.
- A színeket, alapformákat.
- Az óvoda környékét.
- A környezetbarát viselkedési formákat.
- Életkoruknak és fejlettségüknek megfelelően ismerjék meg a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományokat, szokásokat, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit.
- Szeretik és védik a természeti értékeket.

Tudják:

- A helyes közlekedés szabályait, halljanak a megkülönböztetett járművekről.
- Rendszerezni a járműveket a szerint, hogy hol közlekednek (vízen, szárazföldön, levegőben).
- Az évszakok nevét, jellemzőit, a napok, hónapok nevét, sorrendjét, a napszakokat.
- A környezetükben található növények, állatok főbb ismérveit, jellemző tulajdonságait, életmódjukat.
- Az évszakonként folyó munkálatokat a kertben.
- Azt, hogy a növények fejlődése, az állatok viselkedése és az időjárás között összefüggés van.
- Helyes táplálkozás fontosságát.
- Nevezzék meg környezetük tárgyainak színeit, alakját, méretét, rendeltetését.
- Lakóhelyüket, a hazánkat.
- A hétköznapi élettel járó tevékenységeket.
- Ünnepeinket és a hozzá kapcsolódó szokásokat.

Alkalmazzák:

- Ismereteiket, felhasználásával csoportosítsák a különböző témakörben tapasztaltakat, elhangzottakat.
- Az alapvető növény- és állatgondozási műveleteket.
- Élményeiket rajzban és szóban.
- A hallott és a megismert kifejezéseket.

Vegyenek részt:

- Örömmel az elemi természetvédelmi tevékenységekben (madáretetés, élőlények ápolása, óvása, kertészkedés, növényápolás.)
- Az óvodai környezetük formálásában (csoportszobában, udvaron, kertben)

VI/8. MUNKAJELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

- A gyermek minden cselekedet játékként él meg. A munkajellegű tevékenység is játék a gyermek számára.
- A munkavégzés öröme, mely szükséglete a gyermeknek. Ezért kiemelten fontosnak tartjuk a való élet munkajellegű tevékenységeit. Célunk, hogy önként vállalt feladatokat, munkafolyamatokat végezzenek a gyermekek, melynek során megjelenik a közösségért való tevékenykedés öröme.
- Kiemelt cél az ünnepekre való készülődés örömeinek átélése, az akarat, a kitartás képességeinek kifejlesztése, a hiba, a tévedés jóvátételére való szoktatás.
- A munka aktív tevékenység, mely a játéktól elkülönül, de a gyermek játékként éli meg.
- Célunk megfelelő mintaadással, nevelőtevékenységgel a munkához való helyes viszony kialakítása.
- A „meg tudom csinálni!” érzése önbizalmát növeli, pozitív énképét erősíti, reális önismeretét alakítja gyermekeinknek.
- A munka jellegű tevékenységek a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának fontos pedagógiai eszköze, a gyermekek saját és mások elismerésére nevelésének egyik formája.

Az óvodapedagógus feladatai

- Óvodába lépésük pillanatától alakítjuk a munkavégzéshez szükséges képességeiket, készségeiket, viselkedési szokásaikat, gyarapítjuk ilyen jellegű ismereteiket. Az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, belátható és átélhető a gyermekek számára. Megtanítjuk a gyermekeket a feladatok elvégzésére.
- A gyermeki kíváncsiságra, kitartásra, önfegyelemre, bátorságra, önbizalomra, segítőkésziségre, igényességre nevelünk. Alapvető követelmény az önállóság, az öntevékenység lehetőségeinek megteremtése.
- A hagyományos óvodai munkavégzés mellett (önkiszolgálás, állat- és növénygondozás stb.), többféle munka tevékenységet is biztosítunk.
- Az önként vállalt feladatok végzése közben, a munkafolyamatok során megéli a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömét.
- Baráti, egymást segítő kapcsolatok kialakításának segítése, támogatása.
- Megismertetjük velük az adott munka eszközeit, ésszerű használatát, a munka legcélszerűbb fogásait, azok sorrendjét.
- Megteremtjük a gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak megfelelő, szükséges mértékű, a fejlődésüket szolgáló erőfeszítést igénylő változatos feladatok választásának lehetőségét, a differenciált bánásmódot alkalmazva.
- A folyamatos visszajelzés a legnagyobb motiváló erő, ösztönző, megerősítő tényező.
- Ügyelünk arra, hogy a fokozatosság elve érvényesüljön a munkafajták és mennyisége terén is.
- Megteremtjük a munkára készítő lehetőségeket.
- Biztosítjuk gyermekeink aktivitását, a lehetőséget erre.
- Nyugodt légkört, megfelelő helyet, időt, eszközöket biztosítunk.
- Ügyelünk rá, hogy a gyermekek az együttesen végzett munkában jusson sikerélményhez.

- Az önkiszolgálás, naposi munka és a közösségért végzett munka feltételeit megteremtjük.
- Ösztönözzük őket a környezet- és természetvédelmi munkára.
- A tevékenységhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra készítés, kérés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései) gyakorlása, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

Gyermekei tevékenységek

- Szükségletekből fakadó tennivalók, testápolás, étkezés, öltözködés.
- Készítünk használati tárgyakat, játékeszközöket.
- A napirendbe illesztve lehetőséget biztosítunk munkavégzésre, pl. önállóan kenhetik a gyermekek reggeli alkalmával a kenyeret, meríthetik a levest.
- Sütés, főzés, befőzés, vendégvárás, előtte bevásárlás és az azzal járó munka és tevékenységek.
- Babafürdetés, babaruha mosás.
- Megbízások teljesítése önkéntesség alapján.
- Ünnepi készülődések (ajándékkészítés, díszítő munkák)
- Udvar és teremrendezések (kisebb tárgyak helyretétele, szállítása, rendrakás, levélgyűjtés, fagondozás stb.).
- Üzenetek átadása (épületen belül).
- Egyszerűbb játékok javítása.
- Segítségnyújtás a kisebbeknek (öltözködés stb.).

Növény- és állatgondozás:

- Megfigyelés tevékenységgel.
- Közreműködés növényápolásban, állatgondozásban felnőtt segítségével.
- Gyűjtő munkából származó anyagok, természeti kincsek elrendezése.
- Kerti munkák

Naposi munka:

- Étkezés előkészületeinek és befejezésének teendői.
- Terem és udvarrendezésben való részvétel (játékok, eszközök előkészítése, elrakása).

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Ismerje:

- Saját képességeinek határait.
- A munkafolyamatokat, munkafogásokat.
- A munkavégzéshez szükséges eszközök, szerszámok célszerű használatát.
- A segítségadás lehetőségeit.
- Örömmel végezze a mindennapi élettel és az évszakokkal kapcsolatos munkákat.

Tudja:

- Gondozni, óvni a környezetében lévő növényeket, állatokat.
- Szükségleteinek megfelelően önállóan végezni a saját személyével kapcsolatos teendőket.
- A közösségért végzett munkafolyamatokat végezni.
- Udvariasan, jól érthetően és pontosan átadni a fontos üzeneteket.

Önállóan:

- Egyéni fejlettségi szintjének megfelelő feladatokat végezzen.
- Teljesítse pontosan a megbízatásait.
- Legyen képes az eszközök megóvására, a saját és társai testi épségének megőrzésére.
- Törekedjen a vállalt feladatok elvégzésére.

VI./9. KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

Az alapellátáson túli kiegészítő tevékenységeinket a szülők igényei alapján, a programunk, és a nevelési elveink szerint szervezzük. Ügyelünk arra, hogy az óvoda alapfeladata ezáltal ne sérüljön. Szerződő partnereink mozgástevékenységgel összefüggő tevékenységeket ajánlják, aktív nevelési időn túl, kikérve a gyermeket

Ezeket a programokat a nevelési év elején szülői igények alapján állítjuk össze.

VII./1. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSE, FEJLESZTÉSE, INKLUZÍV NEVELÉS, KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK

Elsőrendűen fontos célkitűzésünk, hogy a gyermekek is elfogadják azt, hogy nem vagyunk egyformák, a gyengébbekhez való közeledés, a különbözőség elfogadása természetes legyen számukra.

A befogadó, elfogadó nevelés valamennyi óvodapedagógus sajátja, megértéssel, türelemmel fordulnak azok felé a gyermekek felé, akik más kulturális közegből érkezve, más szokásokkal, hagyományokkal rendelkeznek.

A tehetséges, valamiben kiemelkedő gyermekek nevelése a differenciált, egyéni bánásmód keretein belül történik.

Más kulturális közegből vagy hátrányokkal induló gyermekek zökkenőmentes beilleszkedése érdekében szeretetteljes légkörben, befogadó magatartással igyekszünk feléjük fordulni, az esélyegyenlőség feltételeit megteremtve. Mindehhez be kell vonnunk a szülőket, akik megértése és teljes körű elfogadása nélkül fent említett céljainkat a gyermekeknél nem tudnánk elérni.

A szociálisan segítségre szoruló gyermekekre, családokra különös figyelmet szentelünk.

Óvodánk egyik célja a valamilyen okból lassabban fejlődő és valamilyen zavarral küzdő gyermekek felzárkóztatása. Alapító okiratunkban pontosan szabályozott az SNI-s gyermekek befogadása.

Ha a gyermek sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési tanulási, magatartási nehézséggel küzd, akkor a gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít.

Ez a felnőtt közösségtől nagyfokú felkészültséget és toleranciát kíván, a gyermekektől pedig megértést.

Teljes értékű emberek ők is, akik ha megfelelő, elfogadó környezetben növekednek, egész életük során bizonyíthatják is ezt.

Ennek a feladatnak a megoldásához ad segítséget az óvodában dolgozó gyógypedagógus fejlesztőpedagógus, óvodapszichológus, az utazó logopédus.

A fejlesztőpedagógus munkája

- A gyermekek szűrése és fejlesztési tervének összeállítása.
- Rendszeres foglalkozások végzése.
- Prevenciós feladatok ellátása.
- A gyermekekkel egyénileg vagy legfeljebb 2-3 fős csoportokban történő fejlesztő munka ellátása.
- A család teljes körű bevonása.
- Az óvodapedagógusok folyamatos tájékoztatása a gyermek helyzetéről, állapotáról, a hatékonyság érdekében. A gyermek csoportban való fejlesztésének kidolgozása.
- Általános éves fejlesztési tervet készít.
- Felméréseket végez, szűr és vizsgál.
  - tanköteles korú gyermekeknél
  - szükség esetén kisebb korosztálynál

- A felmérések két részre oszlanak:
  - anamnézis felvétele a szülővel
  - a felmérés elvégzése a gyermekkel
- A felméréseket mindig megelőzi a csoportokban való megfigyelés, illetve az óvónőkkel való konzultáció. Óvónői megfigyelésekre alapozva választja ki felmérésre a (nem tanköteles korú) gyermekeket a csoportokból, továbbá év közben is fogadja az arra időközben rászoruló gyermekeket.
- A feladatok magukban foglalják mindazon alapvető tudás illetve képességek feltárását, amelyek a gyermek, életkora átlagának fejlettségéhez szükségesek. Ezek: alapfogalmak kialakulása, szem-kéz koordináció, nagymozgások összerendezése, szociális érettség, együttműködési készség, pszichomotoros tempó, logikai képességek, dominancia kialakulása, érzelmi stabilitás stb.
- A gyermekek részére fél évre előre meghatározza a fejlesztés területeit és menetét.
- Kialakítja a 2-3 fős mikro-csoportokat illetve szükség szerint egyéni foglalkozást ír elő a gyermekeknek. A foglalkozások időtartama maximum 45 perc, azonban a foglalkozás ideje igazodik a gyermek szükségleteihez és életkori sajátosságaihoz.
- A gyermekekről minden esetben egyéni fejlődési lapot vezet.
- A gyermekeknél folyamatdiagnózist tart fenn.
- A fejlesztőpedagógus a teljes óvodai év alatt folyamatosan informálja a szülőket és családokat az „érintett” gyermekek fejlődésmenetéről.
- Együttműködik, valamint a fejlesztésbe a családon kívül bevonja az óvónőket, szükség esetén a logopédust, pszichológust is.
- A pedagógus folyamatos kommunikációt tart fenn és egyeztet a gyermekkel még foglalkozó szakemberekkel, illetve intézményekkel (logopédus, pszichológus, mozgásfejlesztő, terapeuta... stb.).

A foglalkozások jellege:

- A fejlesztő foglalkozások alkalmával mindig a nagymozgásoktól haladnak a finommotorika felé, illetve mindig érintik a figyelem fejlesztését és a téri tájékozódást (saját testen, térben, síkban). A játékos órák mindig magukban foglalják a részképességek fejlesztését. Ezek az óra változó elemei.
- A foglalkozás menete az Affolter-modell szakaszai mentén halad.
- A pedagógus lehetőség szerint alkalmazza az Ayres terápia eszközeit foglalkozásain.

A beszédfigyatekos és hallássérült gyermekek ellátását utazó logopédus és szurdopedagógus végzi, egyéni fejlesztési terv alapján.

VII/2. A BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGGEL KÜZDŐ GYERMEK NEVELÉSE

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek,

Feladatok:

- Bizonyos funkciók tartós stagnálása esetén visszatérni a gyermeknek arra a fejlettségi szintjére, ahol még biztonságosan mozog, és fokozatosan terhelve, nehezítve a feladatokat el kell juttatni őt a következő szintre.
- A lemaradások természetes módon történő fejlesztése sok mozgással, játéktevékenységgel.
- Idő és lehetőség biztosítása a hiányosan elsajátított vagy gyakorlásra szoruló ismeretek más területen való elmélyítésére, korrigálására.

Az óvodapszichológus munkája:

1. Beilleszkedési, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességekkel küzdő gyermekek terápiás megsegítése, tehetséges gyerekek azonosítása és gondozása, kérésre szakvélemény készítése.
2. Konzultáció egyénileg és csoportosan
  - az óvoda valamennyi pedagógusával történő, esetkezeléshez kapcsolódó konzultáció,
  - az óvodai beilleszkedés és óvodai életmódhoz való alkalmazkodás segítése,
  - együttműködés egyéni, csoportos, illetve az óvodát érintő problémák és módszertani kérdések kezelésében,
  - módszertani kérdések megbeszélése, új módszerek bevezetésének támogatására, csoportfeladatokhoz való segítségnyújtás,
  - speciális vagy kritikus helyzetek kezelése,
  - esetmegbeszélő csoport tartása óvodapedagógusok számára.
3. Pszichológiai ismeretek átadása a nevelési intézményben egyéni, vagy csoportos formában, a nevelőtestület számára.
4. Pszichológiai szempontok érvényesítése a társas kapcsolatok feltérképezésében és elemzésében
  - óvodai csoportba való beilleszkedés segítése,
  - csoportos megfigyelés szabad játék helyzetben,
  - társas kapcsolatok, közösség fejlesztésének segítése,
  - óvodai ellátás keretében javasolt csoportfoglalkozás a szakvélemény (saját mérés, vagy szakértői vélemény) szerint beilleszkedési, szocializációs, és képességfejlődési problémákkal küzdő gyermekek számára.
5. A preventív mentálhigiénés feladatok szervezésében való részvétel a nevelési intézményben az egyén, a csoport, és az intézményi szervezet szintjén.
  - a nevelési intézményben az egészségfejlesztési feladatok megszervezése, csoportfoglalkozások tartása, és segítségnyújtás,
  - elméleti és gyakorlati ismeretek átadása, előadások tartása és szervezése szülőknek, és pedagógusoknak, pl.: kommunikáció fejlesztése, stresszkezelés, konfliktuskezelés, agressziókezelés, drogprevenció.
6. Pszichológiai ismeretek átadása egyéni, vagy csoportos formában, a gyerekek számára.
7. Krízistanácsadás:

- váratlan súlyos élethelyzetekben: kortárshaláleset, súlyos iskolai kudarcélmény, váratlan családi krízishelyzet a pszichés segítséget nyújt, illetve megszervezi segítségnyújtást,
  - konzultál az érintett pedagógusokkal,
  - továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányít a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.
8. Magatartási, viselkedési, és tanulási problémák előszűrése, javaslattevés a probléma további kezelésére
- az óvónők által jelzett, vagy szülő által igényelt esetekben, beilleszkedési, szocializációs, és képességfejlődési problémák diagnosztikus vizsgálata, szakvéleményezése, - szükség esetén - szakértői bizottság elé irányítása, és javaslattevés a további gondozási feladatokra.
9. Előkészítő diagnosztikai vizsgálatok és pszichológiai vélemény készítése
- iskolaérettségi vizsgálati javaslatokhoz,
  - szakértői bizottságok elé irányításhoz.
10. Tehetséggondozás: tehetséges gyerekek azonosítása és gondozása.
11. Tanácsadás és ismeretterjesztés szülők számára
- iskolaválasztási kérdésekben,
  - az óvodából az iskolába való átmenet segítése a gyermek vizsgálatával, és szülői tanácsadással,
  - nevelési tanácsadás szülők részére egyéni, vagy csoportos formában igény szerint,
  - család és óvoda együttműködésének segítése,
  - elméleti és gyakorlati ismeretek átadása: előadások tartása, és szervezése pl. szülőfórum, szülői értekezlet tartása,
  - szülőcsoport.
12. Kapcsolattartás
- Intézményen belül: folyamatos kapcsolattartás és építés
    - az óvoda vezetőjével, vezetőségével
    - pedagógusaival, szakmai munkaközösségeivel,
    - valamint a segítő szakemberekkel (fejlesztőpedagógus, gyermekvédelmi felelős, logopédus, pedagógiai asszisztens, orvos, védőnő, stb.).
  - Intézményen kívül:
    - tankerületi Pedagógiai Kabinet szakmai közösségeivel,
    - a Pedagógiai Szakszolgálat szakembereivel, vizsgálatra, egyéni pszichoterápiára és pedagógiai fejlesztésre irányítás,
    - Gyermekjóléti Szolgálattal esetjelzés, ill. a védelembe vett gyermekek gondozása kapcsán,
    - Családsegítő Szolgálattal,
    - további speciális szakintézményekkel.
  - Szülőkkel: gyermekük esetének gondozása kapcsán, általános tájékoztatás és ismeretterjesztés.
13. Kutatás, elemzések végzése egyes csoportok, korcsoportok és meghatározott társadalmi-kulturális háttérű tanuló rétegek munkamódjának és munkakapcsolatainak vizsgálata, országos programok vagy helyi innovációk nyomon követése és segítése.

VII./3. KIEMELKEDŐ KÉPESSÉGŰ GYERMEKEK GONDOZÁSA NAGYCSOPORTBAN

Cél:

- A kiemelkedő képességű gyermekek alkotó-, önkifejező képességének érvényre juttatása
- A gyermek olyan többlet ismereteket kapjon, amelyekkel a hétköznapiak során nem találkozhat.

Pedagógiai programunkban az egészséges életmódra nevelés mellett a gyermekek „tehetséggondozása” irányított tevékenységi keretek között történik, mely hozzájárul a gyermekek korszerű látásmódjának alakításához.

A kiválóan kreatív gyermekek saját csoportjukban élnek óvodás életüket. A mi feladatunk, hogy segítsük őket a továbbfejlődésben, tovább erősítsük erős oldalukat.

Feladat:

- kiemelkedő képességű gyermekek felismerése, fejlesztése
- Művészet ismeretére, szeretetére nevelés
- Művészeti ág művelésére nevelés
- kreativitás, alkotó gondolkodás és cselekvés kialakítása

Azért tartjuk fontosnak az ilyen irányú „tehetséggondozást”, mert a gyermekek ugyanezeket a tevékenységeket folytathatják a kerületi iskolákban.

A gyermekek szülei segítségével, az óvodapedagógusok ajánlásával nagycsoportos kortól választhatnak a háromféle tevékenységből, melyen heti egy alkalommal vesznek részt a délelőtti folyamán.

Tevékenységi területek:

- Kézműves technikák fejlesztése---- „Művész-vár”
- Mozgás koordináció fejlesztése/néptánc---- „Mocorgó-vár”
- Kreatív, logikus gondolkodás fejlesztése---- „Tudás-vár”

VIII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Lelki, értelmi szociális kritériumai

- Legyen érdeklődő,
- érzékelése, észlelése megfelelően fejlett (téri tájékozódás, vizuális és akusztikus differenciáció, térbeli mozgásfejlettség, testséma kialakulása),
- emlékezet bevésés képessége,
- szándékos bevésés képessége,
- emlékezeti időtartam megfelelő legyen,
- szándékos figyelem megfelelő legyen,
- képi gondolkodás mellett szándékos gondolkodás alakuljon ki,
- beszéde érthető, folyamatos,
- életkorának megfelelő tempóban és hangsúlyozással fejezze ki magát,
- érzelmeit, gondolatait meg tudja osztani másokkal,
- tisztán ejtse a hangzókat,
- hallgassa végig és értse meg mások szóbeli közlését,
- képes legyen felnőttel, társaival kapcsolatot kialakítani,
- önállóság,
- önálló helyzetmegoldó képesség,
- véleménye van, ha nem ért valamit, kérdez.

Érzelmi, akaratilag érettség

- Képes elszakadni családtagjaitól,
- tudja követni más felnőtt utasításait,
- van feladattudata,
- erőfeszítéseket vállal a teljesítmény eléréseért,
- kitartóan tud alkalmazkodni a szabályokhoz, szokásokhoz.

Elemi ismeretekkel rendelkezzen

Legyen:

- fogalma a környezetéről és önmagáról, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, tudja, kik tartoznak a családjába,
- tudja, hogy Magyarországon él és anyanyelve a magyar, illetve legyen tisztában vele, hogyha más nemzetiségű,
- ismerje fel a napszakokat, tudja az évszakok változásának rendjét, a gyalogos közlekedés szabályait,
- ismerje szűkebb lakóhelyét,
- a környezetében és az óvodában megismert növényeket és állatokat ismerje és gondozásukat, élőhelyüket tudja,
- az időjárás és az öltözködés összefüggéseit ismerje fel,
- a színek, az ízek, az alapvető anyagok közti különbséget képes legyen megkülönböztetni,
- elemi mennyiségi ismeretei szilárdak legyenek,
- differenciált vizuális észlelés:
  - alak, forma, szín pontos felfogása,
  - összetartó részek egészként való észlelése,

- adott tárgyak térbeli helyzetének felismerése,
- vizuális információk téri elrendezése.
- hallott információk pontos észlelése, megkülönböztetése,
- szóbeli készség, fogalomfejllettség,
- rövid idejű vizuális memória,
- a szándékos figyelem megfelelő kialakulása az iskolai tanuláshoz.

Testi fejlettség, egészségi állapot

Összerendezett, koordinált mozgás, szem-kéz összerendezett együttes mozgása jellemezze.

Legyen a gyermek:

- teherbíró, arányosan fejlett,
- mozgása összerendezett, harmonikus,
- finommotorikája, mozgáskoordinációja fejlett,
- legyen képes irányítani testi szükségleteit.

Az óvoda iskola átmenet

- A feladatok önálló elvégzéséhez, rendszerességhez szoktatás.
- Jártasságok, készségek, szokások, magatartásformák kialakítása.
- Tudatos megfigyeléshez, önálló gondolkodáshoz szoktatás.
- Beszédkészség fejlesztése.
- Testi erő fokozása.
- Az iskolában való helytálláshoz nélkülözhetetlen pszichikus működés megalapozása.

A kerületi szakszolgálat munkatársai segítenek a speciális fejlesztésekben, az iskolaérettségi vizsgálatok lebonyolításában közvetett módon.

IX. HAGYOMÁNYOK

AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, EGYÉB RENDEZVÉNYEI

Tudatosan arra kell törekednünk óvodánkban, hogy az ünnepeket valódi tartalommal töltsük meg, és tanítsuk meg a gyerekeket- és rajtuk keresztül a családokat is- az ünneplésre.

Az a feladatunk, hogy újra felfedeztesse a szülőkkel és a gyermekekkel a magyar nép ünnepeit, hagyományait, azok belső tartalmát, esztétikáját.

Mint az egész nevelési folyamatban, ezen a területen is a család, mint első hagyományteremtő közösség a legfontosabb a gyermek számára.

A közösségi érzést erősítik a gyermekben a családi, óvodai és a tágabb környezeti ünnepek. Megtanulja, hogyan kell vendéget várni, hogy a másik személy milyen fontos nekünk, hogy megoszthatjuk az örömünket és a bánatunkat is. Így ebben a nyitottságban alakul a gyermek bizalma, mely az örömteli együttlét alapja.

Az ünnepre való készülődéssel (ajándékkészítés, vers- és énektanulás, csoportszoba díszítése.) teremtik meg a megfelelő hangulatot.

Fontos kötelességünk, hogy a néphagyományokon alapuló népszokásokat átmentsük a jövő számára, értékeit megőrizzük, és így a gyerekekben fokozatosan kialakul a népi-, nemzeti értékeinkhez, a szülőföldről való jó viszony, ragaszkodás.

Számtalan lehetőség van arra, hogy a nemzeti kultúra gazdag világából válogassunk, és szebbé tegyük ünnepeinket a változatos hangulatvilágával.(népdalok, népzene, népviselet, díszítőművészet, népi gyermekjátékszerekkel való ismerkedés)

Az ünnepek kiemelkedő események a gyermekek mindennapi életében. Perspektívát adnak, megerősítik a hagyományokat, a közös élmény erejével fokozzák a gyermekek összetartozását.

Az ünnepek előzményei és emlékei beilleszkednek gyermekeink természetes életmenetébe.

A tevékenységet várakozás előzi meg.

Az ünnep fényét emeli az ünnepi dekoráció, az ünneplő ruha, a meglepetések, az ajándékozás, a vendégvárás öröme. A gyermekek tapasztalatai segítik megismerni a szokások, néphagyományok és a tárgyi kultúra értékeit, szeretetét, védelmét.

A szülők, a családtagok is bekapcsolódnak a szervezésbe, előkészítésbe, és alkalmanként a lebonyolításba is.

Az ünnepeket tartalmasabbá teszi, hogy a gyermekek életkoruktól függően részt vesznek az előkészítésben, a kialakult hagyományoknak, és a szülői igényeknek megfelelően.

Ünnepek, jeles napok és hagyományaink az óvodában

- Születésnapok
- Névnapi
- Szüreti népszokások, szüreti bál
- Zenevilágnapja- Október 01.
- Állatok napja -Október 04.
- Márton nap -November 11.

- Adventi időszak
- Borbála nap December 04.
- Mikulás várás
- Luca napja December 13.
- Karácsony
- Farsang
- Március 15. Nemzeti Ünnepe
- Víz Világnapja -Március 22.
- Föld napja -Április 22.
- Húsvét
- Anyák napja
- Madarak, fák napja - Május 10.
- Gyermeknap
- Környezetvédelmi Világnap -Június 05.
- Évzáró ünnepély

Egyéb hagyományaink

- Mesevár hét
- Egészség hét
- Kirándulások – gyermekekkel, szülőkkel.
- Óvodakóristoló
- Ismerkedős nap az új gyerekekkel
- Iskolások visszahívása
- Játszódelutánt rendezünk a gyerekeknek a szülők és az óvónők részvételével, melynek keretén belül kézműves foglalkozást tartunk, közösen készítjük el az ünnepi díszeket, jelképeket.
- Bábelőadást, zenés műsorokat szervezünk a gyermekeknek

Minden jelentős **jeles napot**, (**zöld ünnepet**) megtartunk: **Állatok napja, Madarak és Fák Napja, Víz Világnapja, Föld Napja, Környezetvédelmi Világnap.** Az ünnepekhez kapcsolódó változatos fejlesztő játékok, kísérletezések, megfigyelések, kirándulások jellemzőek. (Függelék: Zöld jeles napok a Hegyvidéki Mesevár Óvodában).

- Születésnapok, névnapok - felköszöntés csoportonként egyéni szokásokkal
- **Szüreti** népszokások, szüreti bál
- **Márton nap** „libás” játékokkal, lámpás felvonulással
- **Borbála nap:** Borbála ág hajtattatás, népi jóslat
- **Luca nap:** Lucázás, búzaültetés, gondozás, népi jóslat
- **Adventi** készülődés: minden nap változatos tevékenységek, amelyet az adventi naptár zsákocskáiból varázsolunk elő, várakozással teli időszak.
- **Mikulás** várás: az ablakba kihelyezett cipőbe mindig találunk valami meglepetést, és sok egészséges dolgot (alma, narancs, dió, mogoró, stb.) megfigyeljük, hogy a Mikulásnak odakészített tányérból elfogyott a finomság.
- **Karácsony:** a tornateremben közös Karácsonyfa csoportonkénti ajándékokkal, műsor az iskolások előadásában (a Virányos és a Zugligeti Általános Iskolákkal nagyon jó, közvetlen a kapcsolatunk)

- **Farsang hete:**(minden nap változatos programok) pizsama nap, fordított nap, csúfolódó-, télűző nap, a beöltözős napon mindenki természetes anyagból saját készítésű jelmezben érkezik, majd a hét lezárásaként a Farsangi mulatozáson a Kolompos együttes fergeteges zenéjére ropjuk a táncot.
- **Március 15.** Nemzeti ünnepünk alkalmával érkeznek hozzánk a huszárok. Huszárbemutató keretében ismerkedhetnek a ruhájukkal, fegyverzetükkel, életmódjukkal, lovukkal és végezetül minden gyermek lovagolhat
- **Mesevár hét:** minden a mesevilág körül forog, vetélkedők, forgatag, komplexen változatos programok (állatmesék, természeti képek, mese tanulsága viselkedés normákat közvetít)
- **Húsvét** is egy-két hetes projekt: tavaszi nagytakarítás, dekorálás, húsvéti kalácssütés, hímes tojások készítése, jelképekkel ismerkedés, locsolóvers tanulás, majd az udvaron vagy a Harangvölgyi tisztáson megkeressük, hogy mit dugott el nekünk a Húsvéti Nyuszi
- **Anyák napját** is hosszadalmas előkészületek előzik meg: családi összetartozás, szeretet kiemelésével titkos ajándékok készítése, versek, dalok tanulása, a köszöntés helyszínének (babaszoba) ünnepivé varázsolása és a napján vendégváró sütemény készítése
- **Az évzáró ünnepélyen** az egész évben tanult mesék, versek, dalos játékok anyagából összeválogatott műsorral lépünk fel a tornateremben erre az alkalomra rögtönzött színpadunkon
- **Gyermeknap** alkalmából minden évben valami különleges meglepetésben részesülnek óvodásaink (kirándulás, mozgásos játékok, egészséges sütemények)
- **Egészség hét** alkalmával minden nap változatos programok várják a gyermekeket és szüleiket is: sport nap mozgásos játékokkal, erőpróbák, ugráló vár, zöldség-, gyümölcssaláták, egészséges frissítők, stb. Az anyukák, apukák, nagyszülők együtt a gyermekekkel sportolhatnak, nevelhetnek, örülhetnek a csodaszép időben, jó levegőn együtt eltöltött tartalmas időnek, és nagyon sok változatos, egészséges salátákat, frissítőket fogyaszthatnak. A családok szemlélete is alakítható a gyermekeken keresztül!

X. A GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG, AZ ÓVODÁBAN A GYERMEK BIZTONSÁGÁT ÉS EGÉSZSÉGÉT SZOLGÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK, BIZTONSÁGI INTÉZKEDÉSEK ÉS A GYERMEKVÉDELMI MUNKA

A részletes szabályozást az óvoda Szervezeti és Működési Szabályzata, az ÁNTSZ előírásai, a fenntartói Esélyegyenlőségi Program, valamint a bevezetőben felsorolt szabályozó intézkedések tartalmazzák.

Az óvoda óvó-védő szolgálata a gyermek érdekében, biztonsági intézkedések, melyek a házirendben részletesen szabályozottak, közvetlenül programunk végrehajtására irányulnak:

- Az óvoda területén belül a gyermekek felügyelet nélkül nem maradhatnak, a nyitva tartás egész ideje alatt azt biztosítani kell.
- A biztonságos környezet megteremtésére ügyelni kell, az egy időben felkínált sokféle tevékenység csak így képzelhető el.
- A kirándulások és sportolás alkalmával ügyelni kell minden területen és minden körülmények között biztonságos környezeti és balesetmentes feltételek megteremtésére.

Egészségügyi védelem

- Tiszta, egészséges körülményeket biztosítunk az óvoda valamennyi helyiségében, a közösségi terekben, az étkezést előkészítő helyiségekben, betartva az NEBIH és egészségügyi szervek előírásait.
- Minden óvodai dolgozó figyel arra, hogy a gyermek az időjárásnak megfelelően legyen öltözve.
- A balesetek megelőzését körültekintően végzi.
- A kirándulásokat követően alkalmankénti szűrést végez. (pl. kullancs vizit)
- Tartjuk a kapcsolatot az óvoda orvosával, védőnőjével, az évenkénti és alkalmoszerű rendszeres szűréseket szorgalmazzuk.
- A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek egészségügyi ellátását biztosító intézménnyel szorosan együttműködünk.
- Az 1-es típusú diabéteszes gyermekek ellátását külön eljárásrend szabályozza.
- A fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek egészségének megőrzésére fokozott figyelmet fordítunk.

Gyermekvédelem az óvodában

Ezt a feladatot a gyermekvédelmi felelős végzi, éves munkaterv alapján, mely tartalmazza az alapelveket, intézkedések szintjeit, a szociális hátrányokat célzó tevékenységi formák rendszerbe foglalását. Tevékenysége:

- Év eleji felmérések.
- Adatlap felvétele.
- Jelzés az illetékes intézmények, hatóságok felé.
- Együttműködés a családokkal, az óvoda vezetőjével és a segítő társintézményekkel.

A gyermekvédelem kiterjed:

- Mentális problémák esetén, értelmi-, érzelmi-, szociális-, viselkedésbeli zavarok esetén.
- Olyan egészségkárosodás esetén, amelynek kiküszöbölésében a család nem tud vagy nem akar segíteni.
- Szociális problémákkal küszködő családokra, abban az esetben, ha a gyermek egészsége forog kockán.
- Különös gondot fordít a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre.
- Érdekükben együttműködik a Gyermekjóléti szolgálatokkal, a hatóságokkal.

A Nemzeti Köznevelési Törvény előírásainak megfelelően figyelemmel kíséri a rendszeres óvodába járást, amennyiben azt a szülő megszegi, az óvodavezetővel együtt megteszi a szükséges intézkedéseket.

Óvodai szociális segítő szolgáltatás

Az óvodai szociális segítő szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújt az óvodába járó gyermeknek, a gyermek családjának és az óvoda pedagógusainak.

- Az óvodai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végez, valamint gyermekvédelmi feladatokat lát el.

Ennek keretében segíti

- a gyermeket a korának megfelelő nevelésbe és oktatásba való beilleszkedéséhez szükséges kompetenciái fejlesztésében,
- a gyermek családját a gyermek óvodai életét érintő kérdésekben, valamint nevelési problémák esetén a gyermeket és a családot a közöttük lévő konfliktus feloldásában,
- prevenciós eszközök alkalmazásával a gyermek veszélyeztetettségének kiszűrését és
- a jelzőrendszer működését.

Az intézményt érintő gyermekvédelmi feladatokat az óvodai szociális segítő a gyermekvédelmi felelőssel együttműködésben látja el.

X/1. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG

Bármilyen hátrányos helyzetből származó lemaradás csakis szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve ellensúlyozható. A szülőkkel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet, valamint az interdiszciplináris megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

Szervezési feladatok

- Integrációt elősegítő csoportalakítás
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása
- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása

Nevelőtestület együttműködése (rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások)

Pedagógiai munka kiemelt területei

- Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis)
- Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése)
- Érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés)
- Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás)
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei)

Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos tevékenység

- Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi - fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia vizsgálat) kezdeményezése, megszervezése
- Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok)
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása)
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés

Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal

- Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása)
- Védőnői hálózat (korai képességfejlesztéssel kapcsolatos tanácsadás)

Óvoda-iskola átmenet támogatása

- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotónia tűrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása)
- Iskolaválasztás támogatása (szülők tájékoztatás)
- A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében

Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása
- Rendszeres (napi, vagy heti) tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyerekek alkotásainak megmutatása,

elemzése, szülők részvételi lehetőségének biztosítása a foglalkozásokon. (Nyílt nap a csoportban, óvodában)

- Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása
- Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése (Papa-mama klub, farsang, karácsony, anyák napja,

Intézményi önértékelés, eredményesség

- Intézményi önértékelés készítése
- Eredményesség (indikátorok teljesülése) mérése, elemzések készítése az éves óvodavezetői beszámolóban

Várható hatások, eredmények

- A gyerekek beilleszkednek, biztonságban érzik magukat a befogadó óvodai közösségben.
- A szülők tapasztalják a befogadó környezet pozitív hatását, ezért ők is segítséget tudnak nyújtani a gyermek elfogadásában és fejlesztésében.
- Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket.

X/3. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az óvodánk a pedagógiai program megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre.

Óvodánkban tilos a jogellenes elkülönítés minden formája.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük különösen

- az óvodai nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározásakor, a felvételi kérelmek elbírálásánál
- az óvodai szabályrendszer megállapítása és a követelménytámasztás során
- a teljesítmények értékelésénél
- az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- a különböző juttatásokhoz való hozzáférés során
- az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során

Intézményünk éves munkatervében tervezi az esélyegyenlőségi terv megvalósítását segítő konkrét feladatokat, melyben jelöli a felelősöket és a határidőket. Év végi beszámolójában pedig értékeli azok megvalósulását, a szükséges korrekciókat megteszi.

XI. ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE

Család- óvoda kapcsolata

Számunkra a családdal való együttműködés keretei a legfontosabbak. Szerencsések vagyunk, mert az óvodai élet természetéből fakadóan mindennapi kapcsolatot tartunk. Fontosnak tartjuk, hogy észrevételeinket a gyermekről közöljük, teljes körű tájékoztatást adjunk az óvodában történekről, meghallgassuk a szülői véleményt. Az eredmény ettől az együttműködéstől függ.

Fontos, hogy érezzék a szülők, hogy mi segítőtársak vagyunk, hogy bennünk mindig támaszra lelnék az egész óvodai nevelésben. Törekszünk arra, hogy óvodánk működésére a nyitottság, a szeretetteljes párbeszéd, és a kölcsönös megbecsülés legyen jellemző.

Az óvoda dolgozóitól elvárható, hogy megértő magatartásukkal, példamutatásukkal ezt elősegítsék.

Elsődleges, hogy az óvónő mindig reálisan tájékoztassa a szülőket. Tisztelje érzelmeiket, mindig tapintatosan és segítőkészséget kifejezően nyilvánuljon meg. Hallgassa meg az óvónő a szülők véleményét, gondolataikat, és, hogy közösen találják meg a megoldást. A szülők kérését, javaslatát, esetleg bírálatát vegye fontolóra. A jó kapcsolat kialakításában és megőrzésében lényeges az is, hogy a szülő bízhatson az óvónő diszkréciójában.

A szülők tájékoztatásának módjai:

- Amennyiben elengedhetetlenül szükséges – a gyermekcsoport életét nem zavarva -, érkezéskor, távozáskor rövid, naponkénti párbeszéd.
- Az óvoda honlapján
- A hirdetőtáblára elhelyezzük az óvoda életével kapcsolatos tudnivalókat, aktuális híreket.
- A gyermekköltözőkbe levelesládát helyezünk el, ahová a szülők bedobhatják javaslataikat, kéréseiket, ötleteiket.
- Szülői Közösség segítségével kör e-mail - en keresztül.

Az együttműködés keretei:

- Szülői értekezletek évente három alkalommal, igény alapján többször.
- Fogadóóra a négy szemközti találkozást igénylő témák megbeszélésére ad alkalmat. Előzetes megbeszélés alapján bármikor rendelkezésre állunk.
- Eseti megbeszélések a gyermekkel kapcsolatos észrevételeinkről, ha a gyermek helyzete úgy kívánja.
- Az óvoda és a család közötti jó kapcsolatot segíti, ha a szülőket is bekapcsolódnak az egyes óvodai és óvodán kívüli programok megszervezésében az óvónőkkel együtt, részt vesznek azokon.
- Közös kirándulásokat szervezünk.
- SzMK értekezlet - A szülők köréből- nevelői és szülői igény szerint összehívható.
- Céljainkról, feladatainkról és feladatrendszerünkéről folyamatosan tájékoztatjuk őket és kíváncsiak vagyunk véleményükre.
- Az óvoda iránt érdeklődő szülők „óvodakóstoló” nap keretében ismerhetik meg az intézményt.

- A felvételt nyert gyermekek és szüleik számára augusztusban „ismerkedős” délutánt tartunk.
- Szülői kezdeményezésre egyéb, a gyermekek érdekeit szolgáló és az óvoda működését segítő programoknak is helyt adunk.

Egyéb kapcsolataink

Óvodánk a feladatok elvégzése, a gyermekek egészségügyi, gyermekvédelmi és szociális ellátása, beiskolázása érdekében és egyéb ügyekben rendszeres kapcsolatot tart fenn az alábbi főbb más intézményekkel:

- Oktatási Hivatal
- Pedagógiai Oktatási Központ (POK)
- fenntartó (Budapest, Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat, Oktatási Bizottság, Oktatási és Közművelődési Iroda, Városfejlesztési Iroda, stb.),
- Budapest Főváros XII. Kerület Hegyvidéki Önkormányzat Gazdasági Ellátó Szolgálat.
- Magyar Államkincstár
- Csimota Hegyvidéki Mesevár Óvodát Támogató Alapítvány
- más civil szervezetek
- kerületi, fővárosi és országos szinten óvodák, külföldi óvodák
- kerületi, fővárosi és országos szinten bölcsődékkel
- kerületi, fővárosi és országos szinten általános iskolák
- kerületi, fővárosi és országos szinten középiskolákkal
- Budapest Főváros Pedagógiai Szakszolgálat, XII. kerületi tagintézményei
- Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottsági Tagintézményei
- kerületi, fővárosi és országos szinten a Családsegítő- és Gyermekjóléti Központ (szociális segítő)
- gyermekorvos, védőnő, NÉBIH, a tartós beteg gyermek és a diabéteszes gyermek kezelő orvosa és egészségügyi intézmény, foglalkozás egészségügyi szolgálat, egészségügyi intézmény
- konyha (FH Gastro Kft, dietetikus)
- Magyar Madártani Egyesület
- szakmai szolgáltatók
- gyermekprogramokat ajánló kulturális intézmények, szolgáltatók
- Fekete István Óvoda, Általános Iskola és EGYMI
- óvodának programot ajánló intézmények

kapcsolattartás az Oktatási Hivatallal, Pedagógiai Oktatási Központtal

A kapcsolattartó: óvodaigazgató, óvodaigazgató-helyettes, belső ellenőrzési csoportvezető

A kapcsolat tartalma:

A POK éves munkatervének, továbbképzési tervének, havi programterveinek megismerése, az érdeklődés szerinti részvétel biztosítása a következő területeken:

- a műveltségterületi hálózat működtetése,
- szaktanácsadói kirendelés,
- a pedagógiai tájékoztatási tevékenység,
- tanügy-igazgatási tájékoztatási tevékenység,
- a pedagógiai-értékelési feladatok,

- a továbbképzési, szakmai konferenciák, tájékoztatók szervezése,
- a belső pedagógiai értékelési rendszer kialakítását segítő szaktanácsadók bevonása,
- megjelenő igények szerint szakmai segítség kérése,
- pedagógus minősítés,
- pedagógus,- vezetői-, és tanügyi ellenőrzés,
- KIR rendszer adatok kezelése, elküldése.

A kapcsolattartás formája: írásos tájékoztatás, személyes megbeszélés, továbbképzések, adatforgalom.

kapcsolattartás a fenntartóval

A kapcsolattartó: az óvodaigazgató, óvodaigazgató-helyettes.

A kapcsolattartás tartalma: az intézmény optimális működtetése, a fenntartói elvárásoknak való megfelelés, az intézmény érdekeinek képviselete.

Az intézmény és a fenntartó kapcsolata folyamatos, elsősorban a következő területekre terjedhet ki:

- az intézmény átszervezésére, megszüntetésére,
- az intézmény tevékenységi körének módosítására,
- az intézmény nevének megállapítására,
- az intézmény pénzügyi-gazdálkodási tevékenységére (elsősorban a költségvetésre, költségterítésekre, a szociálisan adható kedvezményekre stb.),
- az intézmény ellenőrzésére, gazdálkodási, működési, törvényességi szempontból,
- az intézményben folyó szakmai munka értékelésére.

A kapcsolattartás formája: vezetői értekezletek, egyeztető tárgyalások, kiállítások, rendezvények, központi ünnepségeken való intézményi képviselet, munkamegbeszélések, adatszolgáltatás, kérésre írásos beszámoló, szóbeli tájékoztatás, írásbeli utasítás.

Gyakoriság: folyamatos.

kapcsolattartás az Gazdasági Ellátó Szolgálattal

A kapcsolattartó: az óvodaigazgató, óvodaigazgató-helyettes, óvodatitkár.

A kapcsolattartás tartalma: költségvetés, kötelezettségvállalás, ellenjegyzés, utalványozás, könyvelés, munkaügy, pénzügy, adóügy, a jogszabályoknak való megfelelés, az intézmény érdekeinek képviselete.

A kapcsolattartás formája: vezetői értekezletek, munkamegbeszélések, kölcsönös adatszolgáltatás, írásbeli, szóbeli tájékoztatás.

Gyakoriság: folyamatos.

kapcsolattartás a Magyar Államkincstárral

A kapcsolattartó: az óvodaigazgató, óvodaigazgató-helyettes, óvodatitkár.

A kapcsolattartás tartalma: munkaügy, illetményszámfejtés, társadalombiztosítási kifizetőhelyi feladatok.

A kapcsolattartás formája: kölcsönös adatszolgáltatás, írásbeli, szóbeli tájékoztatás.

Gyakoriság: folyamatos.

kapcsolattartás a Csimota Hegyvidéki Mesevár Óvodát Támogató Alapítvánnyal

A kapcsolattartó: az óvodaigazgató, óvodaigazgató- helyettes.

A kapcsolattartás tartalma: adminisztratív és szervezési együttműködés az alapítvánnyal.

Az intézményt támogató alapítvánnyal történő kapcsolattartás kiemelt szempontjai, hogy:

- a támogató megfelelő tájékoztatást kapjon az intézmény anyagi helyzetéről, támogatással megvalósítandó elképzeléséről, és annak előnyeiről,
- az intézmény a kapott támogatásról és annak felhasználásáról olyan nyilvántartást vezessen, hogy abból a támogatás felhasználásának módja, célszerűsége stb. egyértelműen megállapítható legyen; a támogató ilyen irányú információigénye kielégíthető legyen.

A kapcsolattartás formája: kölcsönös adatszolgáltatás, írásbeli, szóbeli tájékoztatás.

Gyakoriság: folyamatos.

kapcsolattartás egyéb civil szervezetekkel

A kapcsolattartó: az óvodaigazgató, óvodaigazgató-helyettes, óvodapedagógusok.

A kapcsolat tartalma: programokon való részvétel, segítségnyújtás, együttműködés, a nevelőtestület és a szülői szervezet tájékoztatása az egyesületek, alapítványok munkájáról, az együttműködésről.

A kapcsolattartás formája: szóbeli és írásbeli tájékoztatás

Gyakoriság: nevelési évenként a kuratóriumi, a szülői és az intézményi igények alapján.

kapcsolattartás más óvodákkal

A kapcsolattartó: az óvodaigazgató, óvodaigazgató-helyettes, óvodapedagógusok, óvodatitkár.

A kapcsolat tartalma: kölcsönös tapasztalatcsere, szakmai tevékenységek (különböző nevelési programok, módszerek, jó gyakorlatok) megismerése, a Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében a külhoni magyar óvodákkal való kapcsolatépítés, lehetőség szerinti szakmai kapcsolat fenntartása, amennyiben pályázati forrás áll rendelkezésre és a fenntartóra többletkötelezettséget nem ró, szakmai tanulmányút szervezése külhoni magyar óvodákba és külhoni óvodák.

A kapcsolattartás formája: foglalkozás látogatások, továbbképzések, szakmai, kulturális, sport- és egyéb rendezvények, versenyek, kölcsönös írásbeli és szóbeli tájékoztatás.

Gyakoriság: igény és lehetőség szerint.

kapcsolattartás bölcsődékkel

A kapcsolattartó: az óvodaigazgató, óvodaigazgató-helyettes, óvodapedagógusok, óvodatitkár.

A kapcsolat tartalma: az óvodánkba bölcsődéből érkező kisgyermek megismerése, beszoktatásuk segítése.

A kapcsolattartás formája: információ- és tapasztalatszerzés, írásos és szóbeli tájékoztatás.

Gyakoriság: nevelési év elején, új kisgyermek nevelési év közbeni érkezése esetén, igény esetén.

kapcsolattartás általános iskolákkal

A kapcsolattartó: az óvodaigazgató, óvodaigazgató-helyettes, óvodapedagógusok, óvodatitkár.

A kapcsolat tartalma: a gyermekek iskolai beilleszkedésének segítése az óvoda-iskola átmenet megkönnyítésével, információk továbbítása a szülőknek, iskolalátogatás szervezése a nagycsoportosoknak, iskolások meghívása az óvodába, közös ünnepélyek, rendezvények szervezése.

A kapcsolattartás formája: információ- és tapasztalatszerzés, írásos és szóbeli tájékoztatás, közös rendezvények szervezése.

Gyakoriság: az iskola megkeresésére látogatás az iskolai beiratkozás előtt és az iskolai tanév első félévet követően, igény szerint.

kapcsolattartás középiskolákkal

A kapcsolattartó: az óvodaigazgató, óvodaigazgató helyettes, óvodapedagógusok, óvodatitkár.

A kapcsolat tartalma: a középiskolák igazgatóival kötött együttműködési megállapodásban foglaltak alapján óvodánk fogad önkéntes közösségi szolgálatra középiskolás diákokat.

A kapcsolattartás formája: az együttműködési megállapodás szerinti feladatok diákok általi elvégzése, ennek óvodavezetői igazolása.

Gyakoriság: igény szerint.

kapcsolattartás Budapest Főváros Pedagógiai Szakszolgálat, XII. kerületi tagintézményével

A kapcsolattartó: az óvodavezető, óvodavezető helyettes, óvodapedagógusok.

A kapcsolat tartalma: a gyermekek speciális vizsgálata, egyéni fejlesztése, a beiskolázás segítése, valamint tanácsadás nevelési kérdésekben.

A kapcsolattartás formája: vizsgálat kérése, kölcsönös tájékoztatás, esetmegbeszélés, konzultáció.

Gyakoriság: szükség szerint, nevelési évenként a beiskolázást megelőzően, illetve a pszichológus, logopédus és óvodapedagógusok jelzése alapján szükség szerint.

kapcsolattartás Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottsági Tagintézményeivel

A kapcsolattartó: az óvodaigazgató, óvodaigazgató-helyettes, óvodapedagógusok.

A kapcsolat tartalma: a gyermekek speciális vizsgálata, szakértői vélemények kiállítása, a gyermekek számára szükséges ellátás biztosításának segítése.

A kapcsolattartás formája: kölcsönös tájékoztatás, esetmegbeszélés, konzultáció, szakértői vélemények.

Gyakoriság: szükség szerint.

kapcsolattartás kerületi, fővárosi és országos szinten a Családsegítő- és Gyermejjóléti Központtal, a szociális segítővel (óvodai szociális segítő szolgáltatás)

Kapcsolattartó: az óvodaigazgató, az óvodaigazgató-helyettes, az óvodapedagógusok és a gyermekvédelmi felelős.

A kapcsolat tartalma: a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése.

Az óvodai szociális segítő szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújt az óvodába járó gyermeknek, a gyermek családjának és az óvoda pedagógusainak.

Az óvodai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végez, valamint gyermekvédelmi feladatokat lát el.

Ennek keretében segíti

- a gyermeket a korának megfelelő nevelésbe és oktatásba való beilleszkedéséhez szükséges kompetenciái fejlesztésében,
- a gyermek családját a gyermek óvodai életét érintő kérdésekben valamint nevelési problémák esetén a gyermeket és a családot a közöttük lévő konfliktus feloldásában,
- prevenciók eszközök alkalmazásával a gyermek veszélyeztetettségének kiszűrését és
- a jelzőrendszer működését.

Az intézményt érintő gyermekvédelmi feladatokat az óvodai szociális segítő a gyermekvédelmi felelőssel együttműködésben látja el.

Szociális segítő munkatársunk a nevelési év elején egyeztetett időpontban tartózkodik óvodánkban, konzultációs lehetőségre a logopédia szobában van mód.

Ha további intézkedésre van szükség, az intézmény megkeresésére a gyermekjóléti szolgálat javaslatot tesz arra, hogy az óvoda a gyermekvédelmi-rendszer keretei között milyen intézkedéseket tegyen.

A kapcsolat formája: előadásokon, rendezvényeken való részvétel, segítség kérése, ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, valamint minden olyan esetben, amikor a gyermekközösség védelme miatt ez indokolt. A Családsegítő- és Gyermejjóléti szolgálat értesítése, ha az óvoda a szolgálat beavatkozását szükségesnek tartja. Esetmegbeszélés a gyermekvédelmi felelős részvételével, a szolgálat felkérésére. Szülők tájékoztatása révén lehetővé téve a közvetlen megkeresést (a gyermekjóléti szolgálat címének és telefonszámának intézménybe való kihelyezése).

Gyakoriság: szükség szerint.

kapcsolattartás gyermekorvossal, a védőnővel, a NÉBIH-hel, az egészségügyi intézménnyel, a tartósan beteg, távollévő gyermekek kezelő orvosával, és kezelő intézményével, a foglalkozás-egészségügyi szolgálattal,

a tartósan beteg, távollévő gyermekekkel kapcsolatos feladatok

A kapcsolattartó: az óvodaigazgató, óvodaigazgató-helyettes, óvodapedagógusok, óvodatitkár.

A kapcsolat tartalma: a gyermekek védőnői, orvosi ellátási feltételeinek biztosítása, a vizsgálat alatt a gyermekek felügyelete, a szülők tájékoztatása a vizsgálatokról, az intézmény NÉBIH-ellenőrzései, a dolgozók foglalkozás egészségügyi vizsgálatának megszervezése.

A kapcsolattartás formája: gyermekek tisztasági, egészségügyi és szakorvosi (fogászati) vizsgálata, nagycsoportosok ortopédiai és a szülői igények szerinti lisztérzékenységi szűrése a fenntartó szervezésében. (Amennyiben az orvosi vizsgálatok elvégzéséhez a szülő nem járul hozzá, erről írásban kell nyilatkoznia). NÉBIH ellenőrzések, konzultáció, tanácsadás, foglalkozásegészségügyi vizsgálatok megszervezése, eredményeinek nyilvántartása, szóbeli és írásbeli tájékoztatás.

Gyakoriság: nevelési évenként szükség szerint, folyamatosan, a feladatra szóló megállapodás tartalma szerint.

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek egészségügyi ellátásának szabályai:

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek az óvodai tartózkodásuk alatt kiemelt figyelmet igényelnek.

Tartós gyógykezelés alatt álló az a gyermek, akinek egészségügyi ellátása az Eütv. 89. §-a szerinti általános járóbeteg-szakellátásban vagy az Eütv. 91. §-a szerinti általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben a harminchat nevelési napot várhatóan meghaladja, és emiatt az óvodai nevelésben az Nkt. 8. § (2) bekezdése szerinti formában, legalább napi négy órai időtartamban nem tud részt venni.

A szakorvos által kiállított vélemény a gyermek harminchat óvodai nevelési napot meghaladó hiányzásáról közokiratnak minősül, mert az orvos jogszabályan meghatározott ügykörén belül eljárva állítja ki, így a szakorvosi véleményben foglalt tényeket igazoltnak kell tekinteni a közokirathoz kapcsolódó teljes bizonyító erő révén.

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek óvodai ellátásának módját az érintett gyermek egészségügyi állapota határozza meg.

Ha a gyermek, tartós gyógykezelése az óvodába járást nem teszi lehetővé a szülő kérelmére az intézmény vezetője engedélyezheti, hogy óvodai jogviszonyának fenntartása mellett óvodába járási kötelezettségét a fekvőbeteg-ellátás keretében gyógykezelést biztosító egészségügyi intézményben vagy rehabilitációs intézményben biztosított nevelés-oktatás keretében folytassa. Ebben az esetben az óvoda folyamatosan tartja a kapcsolatot az egészségügyi intézménnyel, rehabilitációs intézménnyel, miközben az óvoda a szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosít, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányítja a családot a pedagógiai szakszolgálatához vagy más szakellátást biztosító intézményhez.

Az óvodapedagógusok az egészségügyi intézmény szakembereivel folytatott konzultációk alapján egyéni megbeszélés szerint segítik a szülőket és a gyermeket tanácsokkal, konzultációs lehetőséggel, amíg a gyermek az egészségügyi intézményben vagy a rehabilitációs intézményben vagy otthoni ellátás keretében gyógyul.

Az óvoda tehát törekszik arra, hogy a tartós kórházi ellátásra vagy gyógykezelésre szoruló gyermekek óvodai hátrányainak leküzdése érdekében különleges intézkedésekkel biztosítani tudja az érintett gyermek részére a társaival egyenlő esélyeket.

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek nevelés-oktatásához szükséges eszközöket az óvoda vagy az egészségügyi, illetve rehabilitációs intézmény, a speciális eszközöket az egészségügyi, illetve rehabilitációs intézmény vagy a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai eszközök és segédanyagok kölcsönzése tevékenység keretében az egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmény biztosítja.

kapcsolattartás a konyhával (az FH Gastro Kft-vel, a dietetikussal)

A kapcsolattartó: az óvodaigazgató, óvodaigazgató-helyettes, óvodatitkár, konyhai feladatot ellátó dolgozó.

A kapcsolat tartalma: a gyermekek normál étkeztetésének biztosítása, ételallergiás gyermekek diétás étkeztetésének biztosítása, a dolgozók igény szerinti munkahelyi étkeztetésének biztosítása.

A kapcsolattartás formája: étkezés megrendelések a menzarendszeren keresztül, szállítólevelek, teljesítésigazolások, számlák, szakorvosi igazolások, kölcsönös írásbeli és szóbeli tájékoztatás

Gyakoriság: naponta.

kapcsolattartás Magyar Madártani Egyesület

- A kapcsolattartó: az óvodaigazgató, óvodaigazgató-helyettes, óvodapedagógusok.
- A kapcsolat tartalma: az óvodánkban nagycsoportosok és középső csoportosok számára szervezett Madárovi program.
- A kapcsolat formája: óvodán belüli vagy külső helyszínen szervezett Madárovi foglalkozások megszervezésével kapcsolatos kölcsönös szóbeli és írásbeli tájékoztatás, megrendelés, teljesítésigazolás.
- Gyakoriság: az adott nevelési évre szóló munkatervben meghatározva.

kapcsolattartás a szakmai szolgáltatókkal

A kapcsolattartó: az óvodaigazgató, óvodaigazgató-helyettes, óvodapedagógusok

A kapcsolat tartalma: a pedagógusok szakmai ismereteinek frissítése, bővítése, valamint szaktanácsadói javaslat.

A kapcsolat formája: jelentkezések, tanúsítványok

Gyakoriság: nevelési évenként meghirdetett időpontokban és gyakorisággal.

kapcsolattartás gyermekprogramokat ajánló kulturális intézményekkel, szolgáltatókkal

A kapcsolattartó: az óvodaigazgató, óvodaigazgató-helyettes, óvodapedagógusok.

A kapcsolat tartalma: színvonalas gyermekműsorok, előadások szervezése, lebonyolítása.

kapcsolattartás a Fekete István Óvoda, Általános Iskola és EGYMI-vel

A kapcsolattartó: az óvodaigazgató, óvodaigazgató-helyettes, óvodapedagógusok, óvodatitkár, dajkák, konyhai dolgozók

A kapcsolat tartalma: az óvodánk épületében működő intézmény óvodai csoportjainak működtetésével kapcsolatos közös szervezési feladatok ellátása

A kapcsolat formája: kölcsönös írásbeli, szóbeli tájékoztatás, egyeztetés

Gyakoriság: naponta.

kapcsolattartás az óvodának programot, alapellátáson túli foglalkozásokat ajánló intézményekkel

A kapcsolat tartalma: óvodás gyermekeink programszervezése, alapellátáson túli foglalkozások helyszínének biztosítása.

A kapcsolat formája: intézményi programok szervezése, intézményen kívüli kulturális programok látogatása, illetve ajánlása a szülőknek, alapellátáson túli foglalkozások szülői igények szerinti szervezése.

A kapcsolat formája: kölcsönös írásbeli, szóbeli tájékoztatás, egyeztetés, megrendelés, teljesítésigazolás, számla, kifizetés

Gyakoriság: az adott nevelési évre szóló munkatervben meghatározva, a szülői szervezet véleményének kikérésével.

XII. ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS

A program elemzése, értékelése

- Az intézmény SZMSZ-e részletesen tartalmazza az ellenőrzés, értékelés alapjait. Az év közbeni ellenőrzés ütemezését az óvoda éves munkaterve tartalmazza. Az ellenőrzés folyamatában jelentős szerepet töltenek be a csoportokban végzett tervező, értékelő, dokumentációs munkák.
- Az értékelés területei: az intézmény tevékenység- és feladatrendszere, a program megvalósulásának tapasztalata.
- A nevelőtestület szakmai fejlődése, felkészültsége, kapcsolatok elemző értékelése.

A gyermek fejlődésének nyomon követése, értékelése

- Anamnézis lap - a szülőkkel együtt töltjük ki.
- Egyéni fejlődést nyomon követő napló, személyiség lap.
- A gyermekről készülő egyéni feljegyzések.

A csoportok ellenőrzése, értékelése

- A programban meghatározott alapértékek alkalmazása.
- A csoport nevelési-, fejlesztési terve, egyéb dokumentáció.
- Tevékenység rendszer.
- Fejlesztési tartalmak
- Nevelő-fejlesztő munka.
- Nevelés feltételei, nevelői hatékonyság.
- Csoport neveltségi szintje.
- Óvónők felkészültsége.
- Dolgozók összhangja.

A pedagógusok értékelési rendszerét a nevelőtestület által kidolgozott teljesítmény értékelési rendszere határozza meg.

XIII: A NEVELŐTESTÜLET TAGJAI SZÁMÁRA AJÁNLOTT SZAKIRODALOM ÉS EGYÉB FORRÁSANYAG

- Az óvodapedagógusok a nevelői szobában rendelkezésre álló szakirodalmat használják könyvtári rendszerben
- Elősegíti a csoportban folyó nevelői munka tervezését
- Az óvodai neveléssel, fejlesztő pedagógiával és az aktuális törvényi változásokkal kapcsolatos folyóiratok széles tárháza rendelkezésre áll az óvoda dolgozóinak
- Minden csoportnapló mellékletét képezi a szakmai munkaközösségek által összeállított „játékgyűjtemények, projekttervek”, amelyek nagyban elősegítik hatékony tervezést

ÖSSZEGZÉS

Pedagógiai programunk az érvényben lévő törvények és jogszabályok figyelembevételével, az egyenlő hozzáférés biztosításával mindenoldalú, összetett személyiségfejlesztést tesz lehetővé, azon képességek kialakítását célozza, melyek segítségével óvodásaink jól érezhetik magukat, szeretetben, teljes körű odafigyelésben, értékes tevékenységek felkínálásán keresztül tartalmasan tölthetik nálunk mindennapjaikat.

A program nyilvánosságra hozatala

Az óvoda honlapján a program rövidített változatát ismerhetik meg az érdeklődők. Az óvodánkba járó szülők a mindennapok során a nevelői szobában elhelyezve találhatják meg. Jelentkezéskor a szülők a program teljes terjedelmét megismerhetik, melyet az irodában helyezünk el.

Az Óvoda nevelési programjának érvényességi ideje

Elfogadásától számítva határozatlan időre szól. Módosítása szerkezeti, szervezeti átalakítás miatt nevelőtestületi döntés alapján, illetve jogszabályi, törvényi változás miatt szükséges.

Budapest, 2023.....

HEGYVIDÉKI MESEVÁR ÓVODA
1125 BUDAPEST, DIÓS ÁROK 1-3.
TELEFON-FAX: (1) 393-51-90
E-mail: mesevar.ovoda@hegyvidek.hu
Honlap: www.mesevarhegyvidek.hu
OM: 201281

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Készítette:

Budapest, 2023. szeptember 18.

.....
Bátyai Éva óvodaigazgató

A dokumentumok nyilvánosságának biztosítása, az intézmény tájékoztatási kötelezettsége.

A **Szülők Közössége** a Hegyvidéki Mesevár Óvoda Pedagógiai Program módosításának okáról tájékoztatást kapott, a Mesevár Pedagógiai Programot megismerte.

Budapest, 2023. szeptember 18.

.....
Szülők Közösségének nevében

A **Közalkalmazotti Tanács** a Mesevár Pedagógiai Programmal kapcsolatban ellenvetést nem fogalmazott meg, élt a jogszabályban biztosított véleményezési jogával.

Budapest, 2023. szeptember 18.

.....
Közalkalmazotti Tanács elnök

A Hegyvidéki Mesevár Óvoda **nevelőtestülete** a Mesevár Pedagógiai Program megalkotásában és elkészítésében részt vett. 2023. szeptember 18.-án tartott határozatképes nevelőtestületi ülésén át nem ruházható jogkörében 100 %-os igenlő szavazattal **916/1051/2023** határozatszámom.

A Hegyvidéki Mesevár Óvoda nevelőtestülete nevében

Budapest, 2023.szeptember 18.

.....
munkaközösség vezető

Intézményvezetői nyilatkozat:

Nyilatkozom, hogy a Mesevár Pedagógiai Program az éves elfogadott költségvetésen túl a fenntartóra többletköltséget nem ró.

Budapest, 2023. szeptember 18.

.....
Bátyai Éva óvodaigazgató

A Hegyvidéki Mesevár Óvoda Mesevár Pedagógiai Programját a Fenntartó jóváhagyta.

Kelt: Budapest, Hegyvidék: 2023.....

.....
fenntartó

ph.